

POODŘÍ

REALIZACE DOMU PŘÍRODY

POODŘÍ

REALIZACE DOMU PŘÍRODY

Obsah

ÚVOD	4
MANUÁL	6
Situace, letecký pohled	9
VSTUP	10
ZAHRAHA	17
Půdorys, stavební prvky	20
EXPOZICE	25
Půdorys	26
Panely, diorama, IT tabule, 3D	27
Symbol	32
Maskot	33
Info a vstupní tabule, výst. panely	34
Vstup, recepcce, chodba	44
Lužní les	48
Říční krajina	56
DPP	65
ROZPOČET	72

**Motto: Krajinu Poodří vytvořily
dva mocné živly – voda a člověk**

ÚVOD

DŮM PŘÍRODY POODŘÍ bude zřízen a provozován ve spolupráci AOPK ČR – Správy CHKO Poodří a Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Nový Jičín. Navazuje a je propojen s ekovýchovnými aktivitami sousedící Záchrané stanice pro volně žijící živočichy.

Chráněná krajinná oblast Poodří zaujímá plochu 81,5 km². Je jednou z mála krajin v České republice, v níž je zachován přírodě blízký vodní režim a kde je dosud možné sledovat fungující propojení regulacemi nespoutaného silně meandrujícího vodního toku a jeho nivy. Na záplavový režim jsou vázány vzácné přírodní ekosystémy aluviálních luk, lužních lesů a tůň ve slepých ramenech Odry. Během tisíciletí se člověk v nivě řeky naučil hospodařit a naučil se i respektu k vodnímu živlu. Výsledkem soužití je harmonicky utvářená říční krajina, kde přirozené vodní toky doplňuje řada náhonů a struh, které dříve poháněly mlýny, valchy a pily a zásobovaly vodou rozsáhlé rybniční soustavy, z nichž mnohé zdobí krajinu Poodří dodnes. Chráněná krajinná oblast Poodří je jako mokřad mezinárodního významu chráněna Ramsarskou úmluvou a patří mezi důležité ptáčí tahové cesty střední Evropy. Z důvodu ochrany evropsky významných druhů ptáků – ledňáčka říčního, motáka pochopa, bukače velkého a kopřivky obecné bylo Poodří zařazeno mezi evropské ptáčí oblasti. Pro mimořádné hodnoty svých přírodních stanovišť bylo Poodří zařazeno také mezi významné lokality evropské soustavy Natura 2000.

Motto: Jen u člověka s hlubokým vztahem k přírodě lze předpokládat sounáležitost s vnímáním přírody, pochopení pro nezbytná omezení v chráněných územích a disciplínu, vznikající z vlastního přesvědčení (JAK AOPK ČR).

Zadání

Realizační scénář vychází ze *Studie Domu přírody Poodří* a plně respektuje jednotný vizuální manuál AOPK ČR, požadavky provozovatele a CHKO Poodří, stejně jako požadavek AOPK ČR na maximální využití stávající expozice *Poodří – příroda a lidé*.

Téma

Expozice popisuje specifické přírodní podmínky Poodří a proto se zaměřuje především na historické působení vody na ekologii krajiny a její diverzitu v kontextu jejího kulturního vývoje. Má ambici názornými a vizuálně poutavými prostředky vysvětlit, proč je přírodě blízký vodní režim základem pro tvorbu zdravé a bezpečné krajiny s bohatou diverzitou. Krajina respektující přírodní zákonitosti je nutnou podmínkou pro spokojený a plný život všech jejích obyvatel. Expozice chce zdůraznit, že pozitivní vztah člověka ke krajině a ke svému životnímu prostředí je důležitým předpokladem pro odpovědný a tvořivý život a trvale udržitelný ekonomický rozvoj.

Proto je také kladen mimořádný důraz na interaktivnost projektu, propojení jeho vnější části (zahrada) s vnitřní částí expozice i novým výukovým centrem DPP v rekonstruované budově v sousedství objektu barokní fary, sídla expozice.

Umístění

DPP je umístěn v areálu *Záchranné stanice pro volně žijící živočichy* v Bartošovicích (zřizovatel ČSOP ZO Nový Jičín). Těsné sousedství stanice a DPP nabízí unikátní možnost velmi atraktivního a názorného naučného programu. Je však nutné respektovat náročné podmínky v areálu stanice, která slouží především jako záchranná instituce pro divoká zvířata a proto koncepce DPP počítá i s jejím samostatným režimem. Projekt lze rozdělit na tři části:

Expozice DPP

Stávající expozice *Poodří – příroda* zůstává materiálním i koncepčním základem nově budované expozice v interiéru barokní fary.

Přístavba DPP

Zcela novou částí projektu DPP je přístavba stávající budovy v areálu stanice na výukové, přednáškové a pracovní centrum DPP. Je v těsném sousedství fary, je bez nároků na další zábor půdy, respektuje ekologické požadavky na provoz a má bezbariérový přístup.

Zahrada a vstup do areálu DPP

Zahrada s tůň a modelem říčního toku je organickou součástí projektu a vedle naučné výchovného aspektu si zachovává i svou rekreační funkci. Součástí této části projektu je nová koncepce samostatného vstupu do areálu DPP.

Dvojazyčnost

Věškeré informace, stejně jako prvky orientačního systému atp. budou souběžně v jazyce českém a anglickém.

Symbol

Symbolem CHKO Poodří se stal *moták pochop*, který je nově zastoupen i na značce CHKO.

Maskot

Maskotem expozice je animovaná postavička mladé zvědavé vydry, která putuje Poodřím a dostává se do nejrůznějších situací. Svým milým výrazem má působit zejména na mladé návštěvníky a prohloubit jejich vztah ke krajině Poodří a k životnímu prostředí vůbec.

Orientační systém

Orientační systém má umožnit jednoduchý pohyb a orientaci návštěvníků v areálu DPP a důsledně vychází z manuálu AOPK.

Zapojení partnerů

Střední umělecká podnikatelská škola AVE ART v Ostravě, která již tradičně pořádá plenéry v Bartošovicích – realizace ze dřeva a kovu.

ZŠ Bartošovice – aktivní účast dětí na přípravě exteriéru a interiéru DP, průvodcovská služba u dohodnutých školních tříd.

Region Poodří – kooperace regionálních akcí a propagace.

ČSOP Studénka – podíl na realizaci expozice, kooperace v rámci projektu Ekocentrum Poodří a Školní výlety do Poodří.

ČSOP Bartošovice – průvodcovská služba na naučné stezce.

Záměr a cílová skupina

Kultivovat vztah člověka k přírodě tak, aby cítil potřebu se o ni starat (JAK AOPK ČR).

Na základě dlouhodobé zkušenosti při provozu stávající expozice *Poodří – příroda a lidé* je rozložení návštěvníků následující: Školní třídy (asi 90% návštěvníků).

Rodiny s dětmi (asi 3 % návštěvníků).

Ostatní: cyklisté, uživatelé konferenčních prostor Bartošovického zámku, občané, kteří do ZS přinášejí zraněné živočichy atd.

Dílním cílem nové expozice je vytvořit podmínky pro zvýšení počtu návštěv rodin s dětmi.

Provozovatel

ČSOP ZO 70 / 02 Nový Jičín.

MANUÁL

Manuál AOPK ČR vymezuje pravidla pro používání základních jednotlicích prvků tzv. Domů přírody, tj. návštěvnických středisek vybudovaného AOPK ČR. Při projektování a výstavbě konkrétního domu přírody je povinnost dodržovat pravidla, která se týkají:

- loga Domu přírody s názvem lokality, loga bez názvu lokality a piktogramu včetně definice použitých barev
- používaného písma včetně písma v logu
- podoby praporů před budovou domu přírody
- baneru o místních akcích
- infopanelu umístěného při vchodu do budovy domu přírody
- prvků orientačního systému v exteriéru i interiéru Loga Domu přírody jednotlivých variant a jsou k dispozici v různých formátech v elektronické podobě

Písmem pro jednotlivé prvky Domu přírody či pro tiskoviny a publikace je písmo AOPK ČR v různých řezech,:

ITC Franklin Gothic

(případně lze zvolit doplňkové písmo **Arial** – viz logolist Písmo AOPK ČR, typ písma, řezy).

Text v logu Domu přírody je vytvořen písmem:

Humanist777BTCE-Bold / **Humanist777BTCE-Roman**
(pro text Dům přírody) / (název lokality).

Humanist777BTCE-Roman:

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
123456789\$%&('.,:;,"!?)

Humanist777BTCE-Bold:

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
123456789\$%&('.,:;,"!?)

Základní logo s názvem lokality

Logo Domu přírody s názvem lokality

Logo Domu přírody se skládá z piktogramu a textu Dům přírody, který je umístěn vždy vpravo od piktogramu. Pod textem je název lokality (CHKO) ve 2. pádě v oranžovém pruhu. Oranžový pruh má stejnou šířku jako text Dům přírody. Název lokality je zarovnán vždy vlevo a velikost písma se nemění – kratší názvy zaujmají pouze část pruhu.

DEFINICE BAREV

CMYK
Zelená: 96/31/79/25
Oranžová: 0/40/100/0
Bílá: 0/0/0/0

PANTONE COATED
Zelená: 3425 C
Oranžová: 137 C
Bílá

PANTONE UNCOATED
Zelená: 342 U
Oranžová: 137 U
Bílá

RGB
Zelená: 43/102/71
Oranžová: 250/166/26
Bílá: 255/255/255

WEB
Zelená: #2B6647
Oranžová: #FAA61A
Bílá: #FFFFFF

OCHRANNÁ ZÓNA

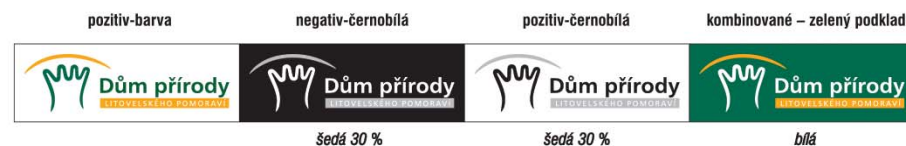
Ochranná zóna je 1/20 šířky

MINIMÁLNÍ VELIKOST

Šířka 38 mm
Písmo názvu oblasti má velikost 4 b.

BAREVNOST

POMĚRY VELIKOSTÍ

Poměr velikosti logo s názvem lokality a textu zobrazuje rastr.

Základní logo bez udání lokality

Logo Domu přírody bez názvu lokality

Ize použít pouze pro obecnou prezentaci programu Dům přírody a pro potřeby ředitelství AOPK ČR. Text Dům přírody je oproti základní verzi s názvem lokality mírně zvětšen. Pokud je toto použito v obdélníkovém nebo jiném poli (např. směrové šipky, prapor), může se změnit poměr piktogram/text. Jinak je nutné poměr zachovat.

DEFINICE BAREV

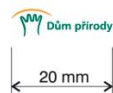
CMYK	PANTONE COATED	PANTONE UNCOATED	RGB	WEB
Zelená: 96/31/79/25 Oranžová: 0/40/100/0	Zelená: 3425 C Oranžová: 137 C	Zelená: 342 U Oranžová: 137 U	Zelená: 43/102/71 Oranžová: 250/166/26	Zelená: #2B6647 Oranžová: #FAA61A

OCHRANNÁ ZÓNA

Ochranná zóna je 1/20 šířky

MINIMÁLNÍ VELIKOST

Šířka 20 mm
Písmo má velikost 6 b.

BAREVNOST

pozitiv-barva	negativ-černobílá	pozitiv-černobílá	kombinované – podklad zelená	kombinované – podklad oranžová
	šedá 30 %	šedá 30 %	bílá	bílá

POMĚRY VELIKOSTÍ

Poměr velikosti loga bez názvu lokality zobrazuje rastr. Text Dům přírody je oproti základní verzi loga mírně zvětšen.

Piktogram

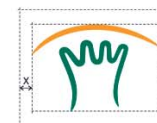

Piktogram, který tvoří nedílnou součást základních verzí loga Domu přírody, lze použít samostatně v omezených případech, např. na praporu Domu přírody, směrových ukazatelích.

DEFINICE BAREV

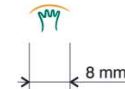
CMYK	PANTONE COATED	PANTONE UNCOATED	RGB	WEB
Zelená: 96/31/79/25 Oranžová: 0/40/100/0	Zelená: 3425 C Oranžová: 137 C	Zelená: 342 U Oranžová: 137 U	Zelená: 43/102/71 Oranžová: 250/166/26	Zelená: #2B6647 Oranžová: #FAA61A

OCHRANNÁ ZÓNA

Ochranná zóna je 1/10 šířky

MINIMÁLNÍ VELIKOST

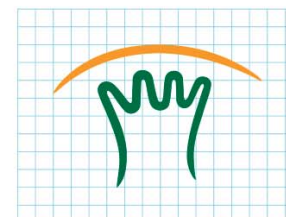

Šířka 8 mm

BAREVNOST

pozitiv-barva	negativ-černobílá	pozitiv-černobílá	kombinované – podklad zelená	kombinované – podklad oranžová
	šedá 30 %	šedá 30 %	bílá	bílá

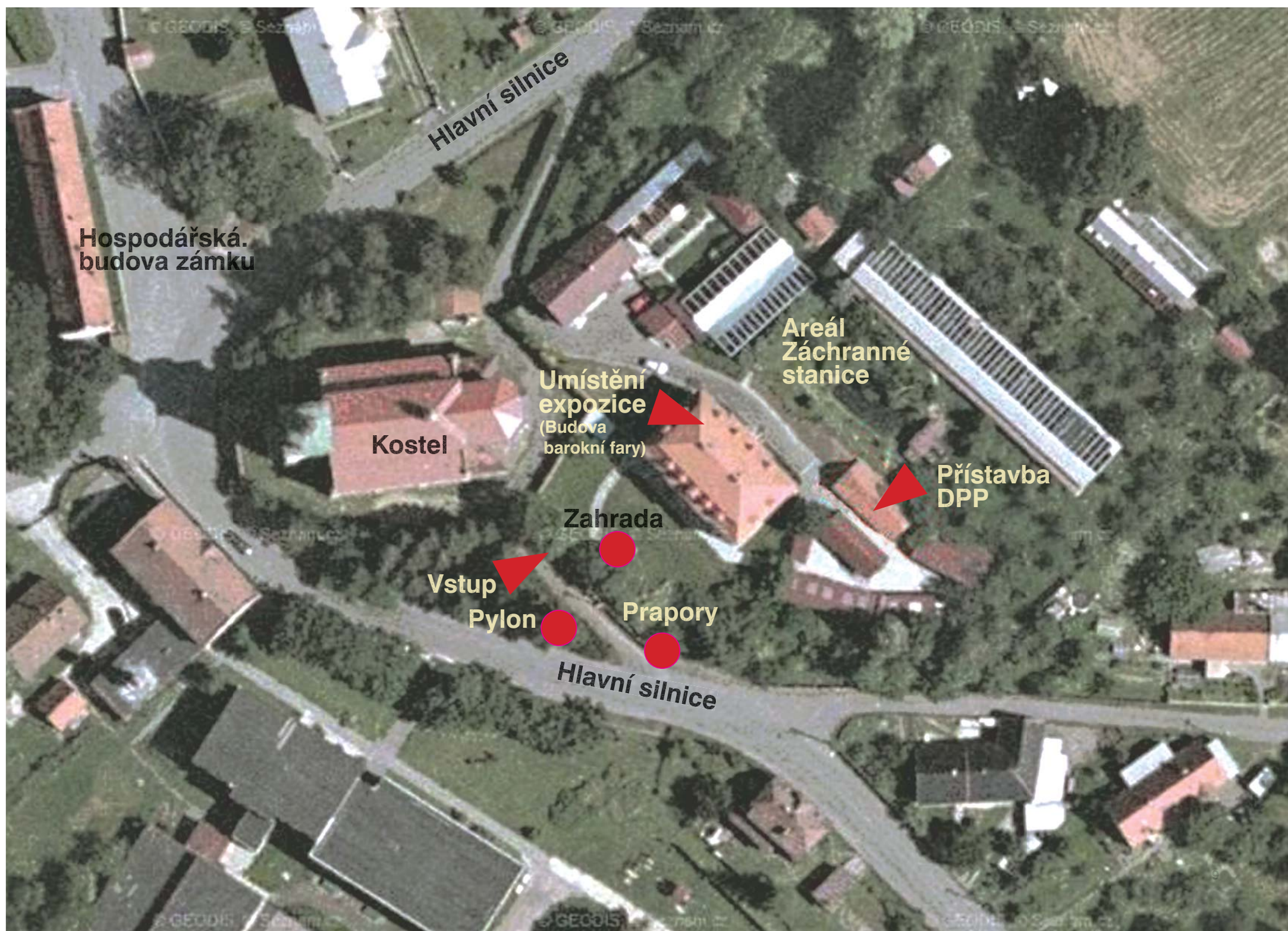
POMĚRY VELIKOSTÍ

Poměr velikosti piktogramu zobrazuje rastr.

Situace Letecký pohled

Hlavní silnice

Hospodářská.
budova zámku

Kostel

Umístění
expoziční
(Budova
barokní fary)

Areál
Záchrané
stanice

Přístavba
DPP

Zahrada

Vstup

Pylon

Prapory

Hlavní silnice

VSTUP

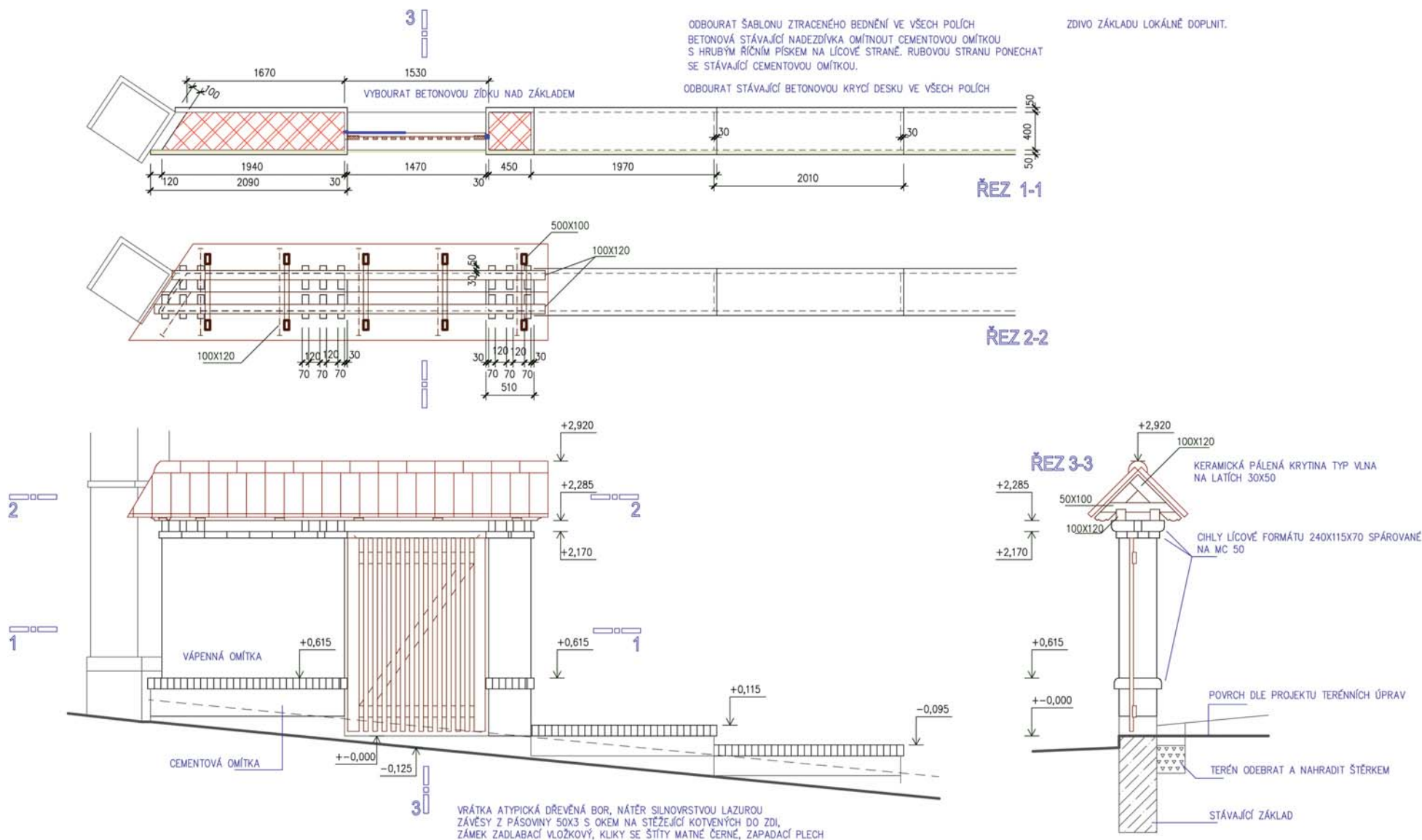
Zdeněk Tupý
Iva Škrovová
Jan Dungal

**Moták pochop (*Circus aeruginosus*)
je typickým dravcem pooderské nivy.
Stal se symbolem CHKO Poodří a je
součástí její značky.**

V České republice hnízdí 900 až 1200 párů. Zdržují se
kolem vod, kde v rákosinách staví své hnízdo.
(Foto Iva Němečková)

Vchod: technický výkres

Vchod a oplocení

Vstup do areálu DPP

Hlavní vchod do areálu je z příjezdové cesty, která se svažuje od kostela a areálu Záchrané stanice směrem dolů k hlavní silnici (viz letecký snímek, str. 9). Konstrukce vstupu (portálu) je jednoduchá, tvoří ji zeď s vápennou omítkou, podezdívka je hrubější s omítkou cementovou. Portál se vstupní dřevěnou bránou (bor, silnovrstvá lazura) je chráněn stříškou z keramické pálené krytiny. Na zdi vlevo od brány (při čelním pohledu) je umístěn hlavní poutač, který označuje DPP a zároveň přináší stručnou informaci o významu a podobě projektu DPP. Z pravé strany na portál navazuje plot vymezující areál DPP od jihozápadu.

V trojúhelníku vymezeném hlavní silnicí a příjezdovou cestou k areálu DPP je umístěn další poutač v podobě pylonu, který má na DPP upozornit kolemjdoucí a projíždějící automobily.

Oplocení

Současné dřevěné oplocení spodní části areálu bude nahrazeno potahovaným pletivem, uchyceným na subtilních sloupcích. Z vnitřní strany bude oplocení osázeno habrovým živým plotem, který bude stříhán na výšku 2 m. Jemné postranní větvičky prorostou pletivem a vytvoří souvislou zelenou stěnu, členěnou jen nově zbudovaným hlavním vstupem a původní (ponechanou brankou). Stávající podezdívka bude z vnější strany (od cesty) předložena nízkým stálezeleným zimolezem, takže bude v krátké době zcela skryta.

Tabule u vchodu do areálu

Venkovní poutač o rozměru 140 x 140 cm je připevněn na zdi vlevo od vstupní brány. Barevný tisk na fólii PVC s povrchem chránícím před účinky UV je fixován na kovové podložce, která je s odsazením 5 cm připevněna přímo na zdi portálu.

Titul: Dům přírody Poodří

Text:

Dům přírody Poodří je ekovýchovné návštěvnické středisko chráněné krajinné oblasti Poodří, které návštěvníkům představuje unikátní přírodní poměry pooderské nivy. Poutavou interaktivní formou popisuje její historii, zajímavosti i nutnost ochrany.

Venkovní zahradní část názorně představuje tok řeky Odry či ekologické zákonitosti stálé tůně a vybízí zvláště mladé návštěvníky k aktivnímu zapojení do „ekologické hry“.

Vnitřní prostory barokní fary hostí expozici Poodří. Na barevných panelech a trojrozměrných přírodních modelech se návštěvník stává účastníkem přírodního dění v pooderské nivě, do kterého může na interaktivních panelech sám aktivně vstupovat.

Naučným i společenským účelům pak slouží budova nového návštěvnického centra s víceúčelovým sálem.

Tabule u vchodu 140 x 140 cm

V doprovodu zkušeného průvodce pak lze navštívit i samostatně stojící sousední areál s voliérymi Záchrané stanice pro volně žijící živočichy.

Další informace: Návštěvní doba, vstupné, kontakt, provozovatel, návštěvní řád atd.

Venkovní pylon

Pylon je hranol o čtyřech stranách (220 x 90 x 90 cm) je vztyčen v cípu mezi hlavní silnicí a příjezdovou cestou k hlavnímu vchodu do DPP. Spolu s informační tabulí je součástí symboliky a označení expozice a jeho podoba vychází z jednotného manuálu prezentace AOPK.

Titul: DŮM PŘÍRODY POODŘÍ

Text:

Dům přírody je zřízen a provozován ve spolupráci Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Nový Jičín a AOPK ČR – Správy CHKO Poodří. Navazuje a je propojen s ekovými aktivitami sousedící Záchrané stanice pro volně žijící živočichy.

Chráněná krajinná oblast Poodří zaujímá plochu 81,5 km². Je jednou z mála krajin v České republice, v níž je zachován přírodě blízký vodní režim a kde je dosud možné sledovat přirozené propojení regulací nespoutaného silně meandrujícího vodního toku a jeho nivy. Na záplavový režim jsou vázány vzácné přírodní ekosystémy aluviálních luk, lužních lesů a tůní ve slepých ramenech Odry. Během tisíciletí se člověk v nivě řeky naučil hospodařit a naučil se i respektu k vodnímu živlu. Výsledkem soužití je harmonicky utvářená říční krajina, kde přirozené vodní toky doplňuje řada náhonů a struh, které dříve poháněly mlýny, valchy a pily a zásobovaly vodou rozsáhlé rybniční soustavy, z nichž mnohé zdobí krajinu Poodří dodnes. Chráněná krajinná oblast Poodří je jako mokřad mezinárodního významu chráněna Ramsarskou úmluvou a patří mezi důležité ptačí tahové cesty střední Evropou. Z důvodu ochrany evropsky významných druhů ptáků – ledňáčka říčního, motáka pochopa, bukače velkého a kopřivky obecné bylo Poodří zařazeno mezi evropské ptačí oblasti. Pro mimořádné hodnoty svých přírodních stanovišť bylo Poodří zařazeno mezi významné lokality evropské soustavy Natura 2000.

Moták pochop:

*Rád tě vidím, dobrý hospodáři,
vítám i tebe, vnímavý návštěvníku.*

Rákosiny v nivě Odry a jejích přítoků poskytují bezpečí pro mé hnízdo. Obživu mně skýtá nejen říční niva, ale i zemědělská krajina v jejím okolí. Ve vodní hladině tůní a rybníků ale i horkém vzduchu nad obilnými lány se zrcadlí nezaměnitelná silueta mých křídel připomínající písmeno V.

**Pylon – celkový vzhled
(220 x 90 x 90 cm).**

Správa CHKO XY

Ulice XX
XXX XX Město
e-mail: aopkcr@nature.cz

www.nature.cz

Návštěvní hodiny:
Po - Pá XXX XX - XXX XX
So XXX XX - XXX XX
Ne XXX XX - XXX XX

Investor:

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

Nuselská 39, 140 00 Praha 4
e-mail: aopkcr@nature.cz
www.nature.cz

Provozovatelé:

NÁZEV
Ulice XX, XXX XX Město
e-mail: adresa@adresa.cz
www.webovestranky.cz

NÁZEV
Ulice XX, XXX XX Město
e-mail: adresa@adresa.cz
www.webovestranky.cz

Dům přírody POODŘÍ

Je zřízen a provozován ve spolupráci Základní organizace Českého svazu ochránců přírody
Nový Jičín a AOPK ČR – Správa CHKO Poodří.
Navazuje a je propojen s ekologickými aktivitami sousedící Záchrané stanice pro volně
žijící živočichy.

Chráněná krajinná oblast Poodří zaujímá plochu 81,5 km². Je jednou z mála krajů v České
republice, v níž je zachován přírodní ekosystém aluvialních luk, lužních lesů a tůň ve slepých
ramenech Odry. Sámé tisíciletí se člověk v níve leky naučil hospodářit a naučil se i respektu k
vodnímu žvilu. Výsledkem soužití je harmonicky utvářená říční krajina, kde přirozené vodní toky
doplněny řada náhonů a struh, které dříve poháněly mlýny, valchy a pily a záložovaly vodou
rozličné rybníky soustavy, z nichž mnohé zůstaly krajinou Poodří dodnes. Chráněná krajinná oblast
Poodří je jako mořad mezinárodního významu chráněná Ramsarskou úmlouvou a patří mezi
důležitá ptačí tahové cesty střední Evropy. Z důvodu ochrany evropsky významných druhů
ptáků – ledňáčka říčního, motáka pochopa, bukače velkého a kopyvky obecné bylo Poodří
zařazeno mezi evropské ptačí oblasti. Pro mimořádně hodnoty svých přírodních stanovišť bylo
Poodří zařazeno mezi významné lokality evropské soustavy Natura 2000.

Moták pochop:

Rád tě vidím, dobrý hospodáři,
vítám i tebe, vřímavý návštěvníku.

Rákosiny v nivě Odry a jejich přítoky poskytují bezpečí pro mé hnízdo. Obživu mně skýtá
nejedn řiční niva, ale i zemědělská krajina v jejím okolí. Ve vodní hladině tůň a rybník ale i
horkém vzduchu nad obilnými lány se zrcadí nezaměnitelná silueta mých křídel připomí-
nající písmeno V.

Vidím, jak se v krajině po dlouhá léta bezohledně drancované
člověkem rodí povodně a vidím, jak je niva Odry, stále plnější
hlíny, konejší a rozlévá do šíře a do mělka. Sleduji úsilí
obyčejných lidí o vytvoření bezpečné krajiny jako domova
vládného ke všemu živému i chamtivosti, která vede
k zastavování nejlepší zemědělské půdy, která po tisíciletí
skýtala obživu místním lidem a loviště pro můj rod. Krajina,
která ubíhá pod mými křídly, je živá a malebná, její osud je
ve tvých rukou.

Zatímco motáková silueta Vás bude provázet krajinou Poodří,
domem přírody vás bude provázet velmi zvědavý šmejdl
– mladá vydra říční, tak jak ji nakreslil
výtvarník a cestovatel Jan Dungal.

MOTÁK POCHOP

Vidím, jak se v krajině po dlouhá léta bezohledně drancované
člověkem rodí povodně a vidím, jak je niva Odry, stále plnější
hlíny, konejší a rozlévá do šíře a do mělka. Sleduji úsilí
obyčejných lidí o vytvoření bezpečné krajiny jako domova
vládného ke všemu živému i chamtivosti, která vede k zastavování
nejlepší zemědělské půdy, která po tisíciletí skýtala obživu
místním lidem a loviště pro můj rod. Krajina, která ubíhá pod
mými křídly, je živá a malebná, její osud je ve tvých rukou.

Zatímco motáková silueta Vás bude provázet krajinou Poodří,
domem přírody vás bude provázet velmi zvědavý šmejdl – mladá
vydra říční, tak jak ji nakreslil výtvarník a cestovatel Jan Dungal.

Pylon – grafický návrh stran

Prapory

Dva prapory na stožárech mohou být umístěny venku u plotu, který směrem k silnici vymezuje pozemek areálu DPP a Záchrané stanice (viz letecký snímek na str. 9). Na tomto místě je zaručena jejich nejlepší viditelnost jak pro pěší, tak pro posádky projíždějících automobilů.

Vzhledem k velmi specifickým podmínkám, zejména umístění DPP na vyvýšeném území, kterému dominují historické objekty kostela a fary, které jsou spolu s nedalekým zámekem duchovním středem celé obce, je však umístění 6 m vysokých praporů velmi problematické. Rovněž svažité terén zahrady, těsná blízkost hlavní komunikace navíc tvoří faktickou terénní bariéru a pokud tento typ poutače není AOPK striktně vyžadován, doporučujeme od něj ustoupit a rozpočet o tuto částku ponížit.

Výška stožárů: 6 m

Tkanina praporů 5 m

Materiál stožárů: laminát, barva šedá (upřesnění tech. řešení viz příloha manuálu 2 – A-TREND). Prapory budou na stožáry nasazeny spodním okrajem asi 80 cm nad terénem (tzn. nízko při zemi). Uzavření otvoru shora je možné jen tvarově nanejvýš jednoduchým prvkem.

Tkanina: umělá a pevná, aby důstojně vlála a netřepetala se, odolná proti vlivům povětrnosti. Slouží k celoročnímu vyvěšení před objektem DP (viz vzorek od dodavatele (A-TREND)). Potisk dostatečně výrazný a čitelný, tvar kapkovitý (připomíná tvar stromu – viz grafický manuál).

Stavební připravenost: betonová základová patka do nezámrzné hloubky (80 cm), uprostřed vložena trubka pro ukotvení stožáru.

Manipulace: lanko na stahování praporu je vedeno vnitřkem stožáru (ochrana proti hluku a tlučení o stěnu). Musí umožňovat běžnou údržbu – čištění, praní, výměnu...

1. strana: *Dům přírody*:

Podtisk zelená s lístečky:

Podklad zelená CMYK 96/31/79/25, PANTONE 3425 C

Lístečky zelená CMYK 96/28/79/15, PANTONE 3415 C

Text *Dům přírody* _ oranžová Oranžová:

CMYK 0/40/100/0, PANTONE 137 C

Piktogram _ kombinované na zeleném podkladu

2. strana *Poodří* (v 2. pádu):

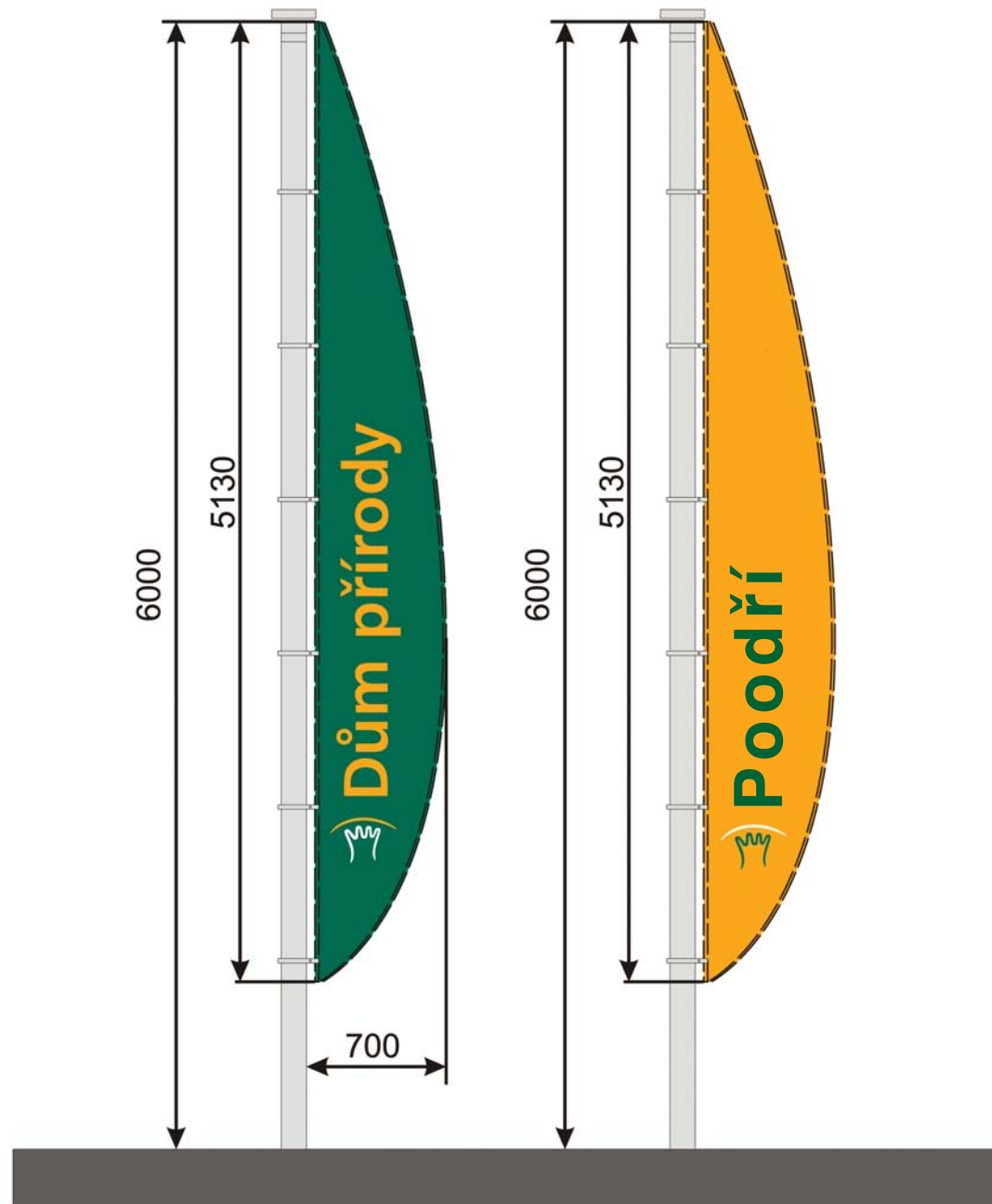
Podtisk oranžová s lístečky:

Podklad oranžová CMYK 0/40/100/0, PANTONE 137 C

Lístečky oranžová CMYK 0/30/100/0, PANTONE 136 C

Název lokality – zelená viz barvy loga.

Piktogram – kombinované na oranžovém podkladu.

Baner

Banery upozorňují na krátkodobou zajímavou akci DPP. Manuál doporučuje osazení v určité vzdálenosti před vlastním objektem na jasně viditelném místě, které bude v obci Bartošovice vybráno ve spolupráci s místním zastupitelským úřadem.

Rozměr: 200 x 60 cm.

Manipulace: při výměně je nutno pracovat se žebříkem, přesto je snadná.

Materiál: tkanina s výpletem po obvodu osa zená mezi dvojicí stožárů výšky 3 m (viz manuál CHKO)

Na levé straně baneru je vždy úzký pruh se zeleným podtiskem s lístečky a oranžovým nápisem *Dům přírody*.

Barvy dle definice podtisku a loga:
Šířka pruhu je 1/5 celé šířky baneru.
Nápis *Dům přírody* je umístěn vertikálně v horní části pruhu a zaujímá asi 0,55 výšky baneru.

ZAHRADA

Iva Škrovová

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

Jsme právě vylíhnutá mláďata v prachovém peří.
(Foto Iva Němečková)

Současný stav: Pohled od budovy bývalé fary k hlavní silnici.
Snímek zachycuje část jezírka a plot s naučnými panely.

Púdorys Stavební prvky

Situace

Zahrada Domu přírody, určená pro pobyt návštěvníků, se nachází před budovou bývalé fary. V současné době jsou zde rozmístěny expozice ptačích budek, hnízd, vyobrazení ptáků, je zde také jezírko. Většina rovné plochy je zatravněna, svah je porostlý vysokými keři a starými ovocnými stromy. Od dolní cesty vede schodiště, napojené chodníkem na trasu kolem budovy. Chodník je z betonové dlažby, ostatní chodníky mají povrch z plochých kamenů.

U vstupu k voliéram roste jedlovec kanadský, který je v této partii dominantní.

Protilehlá strana zahrady je ohraničena cihlovou zdí, k níž přiléhá částečně podzemní objekt sklepa.

Hrana svahu je opatřena ohrazením z dřevěné kulatiny.

Návrh zahrady DPP navazuje na současné uspořádání, zavádí však řadu nových prvků, zpestřujících návštěvní program. Především návštěvníky hravou interaktivní formou seznamuje s prvky přírody Poodří a jeho okolí a je tedy zároveň prostorem pro odpočinek, poučení i pobavení...

Část hlavního parteru je věnována „**vodní hře**“ – systému dřevěných koryt simulujících potůček, kterým protéká voda a stává se hlavním interaktivním motivem. Je možno si hrát s tekoucí vodou v korytkách, s mlýnkem, vkládat do regulovaného toku kameny a dřívka a pozorovat, jak se voda chová... V mnohohramenné deltě lze stavidla vodu přepouštět do jednotlivých ramen, poznávat stopy zvířat v okolí vody. Vodní hra slouží k vysvětlení charakteru jednotlivých úseků řeky od pramene po ústí.

Z druhé strany rekonstruovaného jezírka je vytvořen „bobří hrad“ s plastikou bobra.

Oplocení je navrženo v podobě dvojité dřevěné stěny, která je pohledová, ale také slouží jako protihluková stěna. Zároveň vytváří prostředí pro hnízdění drobných ptáků – mezi pevnou

přední a proplétanou zadní stěnou jsou mírně „napěchovány“ větve, které mohou sloužit jako úkryt ptákům a hmyzu.

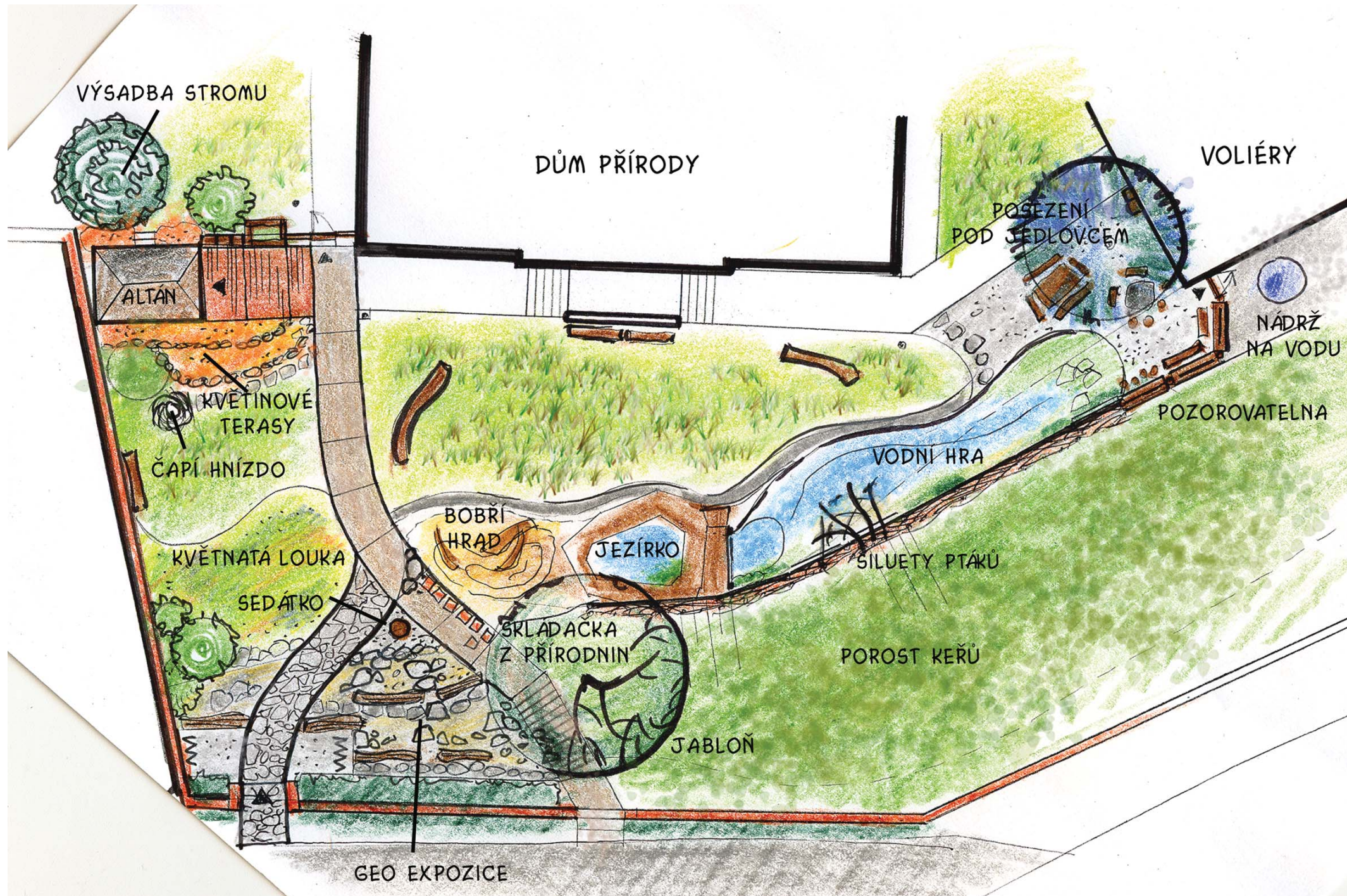
Součástí oplocení je „ptačí pozorovatelna“ v blízkosti stěny voliéry. Sestává ze tří pozorovacích polí, konstruovaných jako dřevěný rám se vsazeným silným sklem. Aniž by ptáci byli rušeni, lze je pozorovat jak poletují či hnízdí v blízkých keřích za oplocením a v hnízdní stěně. Pozorovatelna je vybavena lavicemi a úzkou stolní deskou.

Také okolí je upraveno jako odpočívadlo, kde je nábytek navržen ze dřeva a kamene. Terénní povrch je upraven jako mírně svažité pomocí gabionové zídky, která je součástí pozorovatelny a na jejím konci přidržuje násyp „jahodového kopce“ s pramenem vody – zde začíná vodní hra.

Povrch je vysypán drobnými oblázky, k chodníku a podél vodní hry vede úzká stezka z plochých kamenů a oblázků. Součástí jsou betonové desky se stopami zvířat. Ty jsou rozmístěny na dalších místech v zahradě a jsou součástí interaktivního konceptu poznávací hry.

Nad stávajícím objektem sklepa je navržen **dřevěný altán** se střešou s imitací břidlice. Vzhledem k tomu, že podlaha (strop sklepa) je ve výšce 1,3 m nad terénem, je nutno od chodníku vybudovat nástupní dřevěnou rampu. Aby převýšení altánu ze spodní strany zahrady nebylo příliš výrazné, jsou u spodní stěny zřízeny terasy – suché zídky z kamene, na nichž je vysazena kolekce tradičních rostlin našeho venkova. Z druhé strany altánu (nepřístupné pro veřejnost) je navržena výsadba většího keře a stromu s menší korunou. Zlepší se tak celková kompozice prostředí a dojde i k částečnému zaclonění střechy altánu.

Na ploše pod altánem je upraven parterový trávník a část plochy směrem ke svahu je navržena jako květnatá louka. Zde je možno instalovat makety motýlů a brouků k poznávacím hrám (přiřazování k hostitelským rostlinám), cedulky s názvy rostlin v lučním porostu, apod...

Svah je v partii mezi cihlovou zdí a chodníkem zčásti zbaven keřů a je zde vybudován přístupový chodník od nového hlavního vstupu a **geologická expozice**, která představuje sbírku hornin z usazenin – břehů řeky Odry, z Podbeskydí a z Oderska. Je uložena na terasovém svahu, podepřeném naležato uloženými kmeny stromů. Kompozice kamenů jsou doplněny rostlinami příslušného stanoviště. Spojovací stezky tvoří spolu s původním schodištěm okruh a jsou z plochých kamenů.

Nový **hlavní vstup** je po obou stranách opatřen šterkovými plochami se stojany na kola. Chodník z plochých kamenů (na betonové desce) bezbariérově stoupá k hlavnímu zahradnímu parteru. Ve špičce napojení nového a původního chodníku je instalováno sedátko pro průvodce, vytvarované z mohutného kmene stromu. Horní část je opatřena malým slunečníkem z přírodního materiálu.

Rekonstruované **oplocení** je z vnitřní strany doplněno živým plotem ze stříhaného habru, vnější linie podezdívky je předsazena nízkým stálezeleným zimolezem.

Ve zbývajících částech svahu je plánováno prořezání keřů a uvolnění zdravých ovocných stromů.

Prostor zahrady je vybaven mobiliářem – lavic z půlené dřevěné kulatiny, dřevěných košů na tříděný odpad, stojanů na kola (kov).

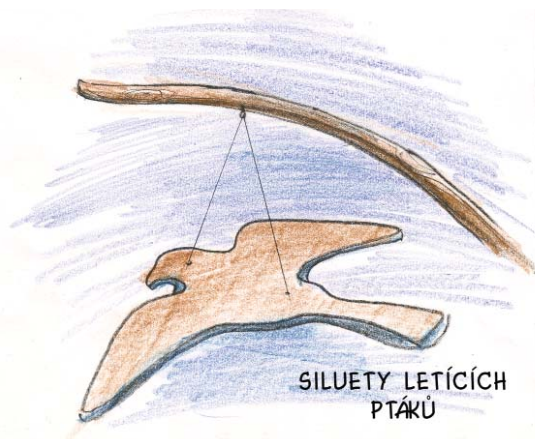
Mobilní prvky tvoří hry se skládačkami ptáků a skládačka z přírodnin, umístěná ve dvou polích původního schodiště. Sestává z 10 dřevěných rámu o velikosti asi 60 x 60 cm, položených na dlažbě chodníku. Uvnitř jsou různé přírodní materiály – oblázky, ploché kameny, šišky, větve, suché plody... Ty lze využít pro smyslové hry (hmat) a výtvarné hry, např. vytváření kompozic z přírodních materiálů přímo na dlažbě nebo v dřevěném rámu. Další výtvarně didaktickou hrou je skládačka čápa (puzzle) z dřevěných dílců, otočná skládačka „totem“ se čtyřmi vyobrazeními různých ptáků.

Obě mohou být umístěny i v interieru, na zimu je nutné uskladnění pod střešou.

Pod květinovými terasami v popředí stávajícího keře (svídy) je instalována maketa čapího hnízda na komínu, s dvěma čápy, vyřezanými z plastu či vodévzdorné překližky. Slouží k vysvětlení konstrukce čapího hnízda a k upomínkovému fotografování menších dětí v hnízdě s čápy.

Oplocení a siluety ptáků

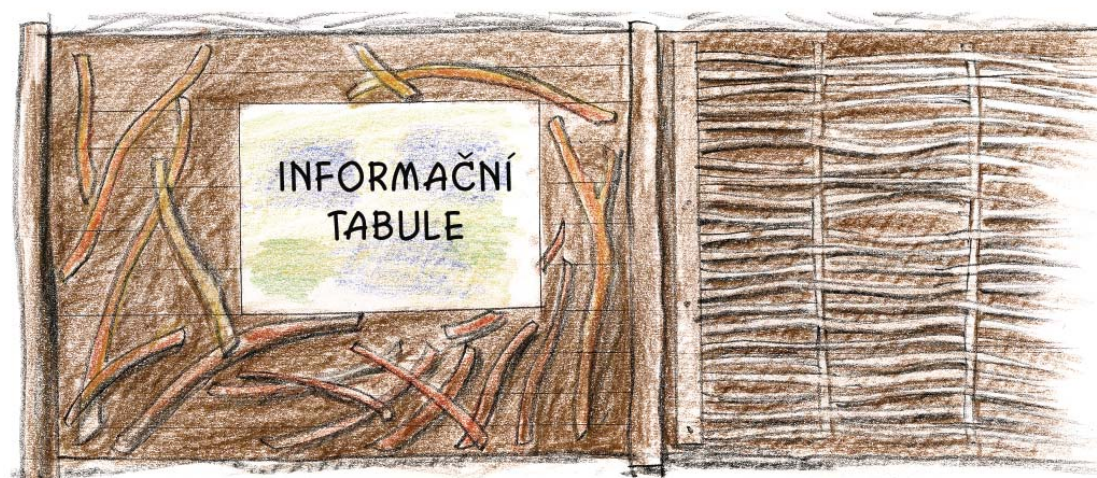
Po hranici svahu je instalováno nové oplocení, tvořící tzv. *hnízdnicí stěnu*. Je dvouplášťové, přední stěnu tvoří dřevěné desky s doplňkovými úpravami z větví, zadní stěnu tvoří výplet z větví. Střed pak je vyplněn větvemi stromů a keřů, poskytujícími úkryt ptákům a hmyzu.

Na čelní stěně oplocení jsou umístěny informační tabule, vyobrazení dravců, budky, apod. Pohledová část stěny je tvořena kombinací polí s výpletem z proutů a polí s připevněnými pokroucenými větvemi a tak nenásilně oživit strohou hladkou stěnu z desek.

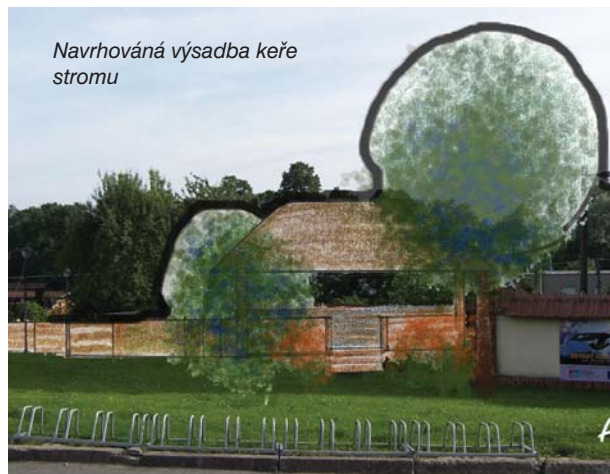
Ve střední části linie plotu jsou k oplocení uchyceny dlouhé dubové větve o síle 10–15 cm, na nichž jsou ve výšce asi 2,5 m zavěšeny siluety letících ptáků (vlaštovka, racek, kachna, volavka, čáp, poštolka...).

OPLOCENÍ - DESKY + VĚTVE DESKY + VÝPLET Z PRUTŮ

Zahradní altán

Nad stávajícím objektem sklepa je navržen dřevěný altán se střechou s imitací břidlice. Vzhledem k tomu, že podlaha (strop sklepa) je ve výšce 1,3 m nad terénem, je nutno od chodníku vybudovat nástupní dřevěnou rampu. Aby převýšení altánu ze spodní strany zahrady nebylo tak výrazné, jsou u spodní stěny zřízeny terasy, suché zídky z kamene, na kterých je vysázena kolekce tradičních rostlin našeho venkova. Z druhé strany altánu (nepřístupné pro veřejnost) je navržena výsadba keře a stromu s menší korunou (viz obr. dole)0.

Umístění altánu
(současný stav)

Umístění altánu

Sloupky a krov jsou z dřevěných hranolů, podlaha z fošen, rovněž tak přístupová rampa. Altán má dva vstupy, po obvodu je opatřen nízkou dřevěnou stěnou z hranolů.

Střecha je kryta imitací břidlice.

Na altán navazuje nízké oplocení z půlené kulatiny, probíhající nad stávající zídkou.

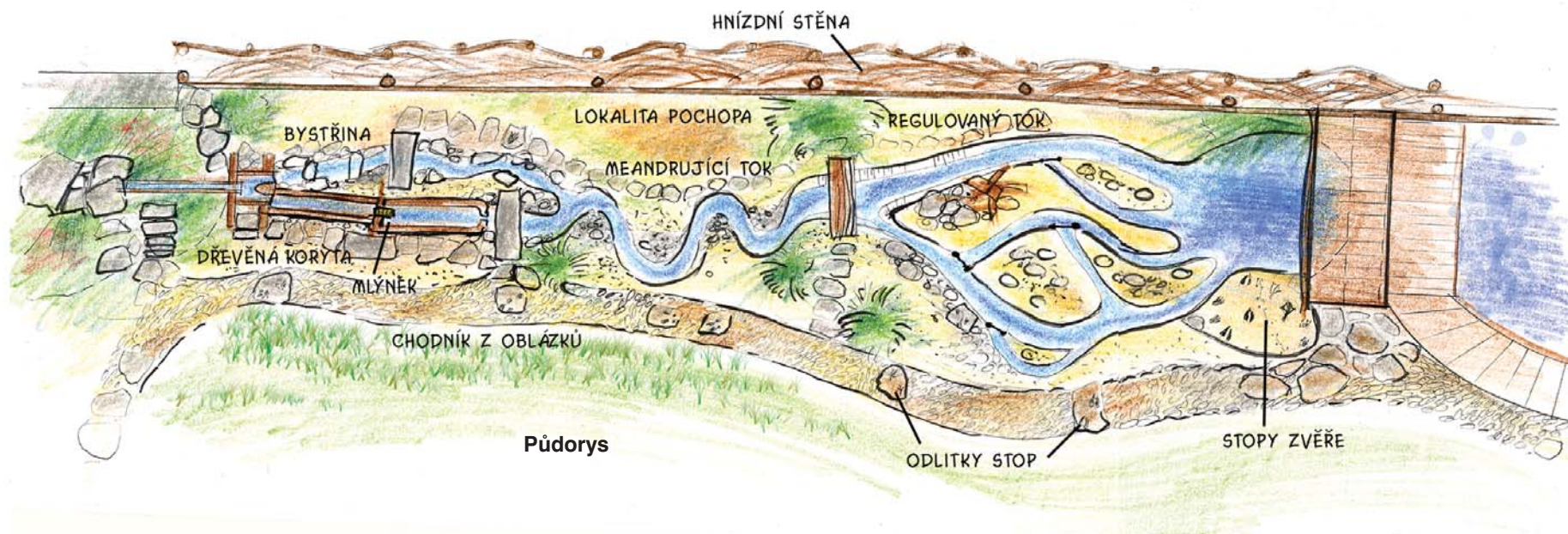
Jeho součástí je trojdílný koš na tříděný odpad (plasty, papír, komunální) a kompostér, který má k nástupní rampě přivrácenou prosklenou stěnu, kde je možno ukázat a popsat způsob kompostování biologického odpadu.

Zahrada (současný stav)

Vodní hra

Vodní hra symbolizuje tok řeky Odry od pramenů po ústí a je koncipována jako vodní prvek s možností interaktivního využití. Průvodce může na jednotlivých úsecích vysvětlit vznik, vývoj říčního koryta a jeho charakter (bystřina, meandry...). Děti se současně mohou podílet na ovlivňování vodního režimu např. modelovou *revitalizací* regulovaného koryta pomocí kamenů a dřev, vkládaných na dno a sledovat, jak se voda chová. Nebo mohou vodu přepouštět do jednotlivých ramen v deltě pomocí šoupátek (stavidel), upravovat směr toku kameny atp. Systém dřevěných koryt pod pramenem umožňuje i další drobné hry, pouštění lodiček ve velkém korytě, stavbu mlýnků... Podél celého toku a na břehu nádrže je možno hledat a poznávat stopy zvířat, žijících v Poodří. Stopy jsou vytlačeny do betonových desek, menší jsou rozmístěny v chodníku a podél břehů toku, na břehu nádrže je pak umístěna velká deska s mnoha stopami (písečný břeh u napajedla).

Skládačka Čapí hnízdo

Skládačka

Skládačky ptáků jsou ze dřeva. Skládačka čápa (systém puzzle) je vysoká asi 1 m a je ji možno skládat na zemi nebo vertikálně. Segmenty mají tloušťku 7 cm.

Otočná skládačka je konstruována na principu dřevěných krabic, které se otáčejí na středové tyči. Výška je 1–1,2 m. Je možno složit 4 druhy ptáků.

Obě skládačky je třeba na zimu přenést do interiéru.

Čapí hnízdo

Výplet čapího hnízda na cihlovém komínu vysvětluje konstrukci hnízda a může také posloužit k upomínkovému fotografování menších dětí v hnízdě s čápy. Podkladová konstrukce je tvořena svařovanými profily a je dvojité, aby nedocházelo k devastaci suchých větví dna hnízda pod vahou dětí. Konstrukce je však zcela skryta ve výpletu hnízda.

Dvojice čápů je vyřezána z voděvzdorné překližky nebo plastové desky.

Výška komínu je 80 cm, horní průměr 60 cm. Na hnízdo lze vyšplhat po malém žebříku.

OTÁČECÍ SKLÁDAČKA - 4 PTÁCI

EXPOZICE

Jan Dungel
Ivan Bartoš
Jan Kašinský
Petr Orel

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

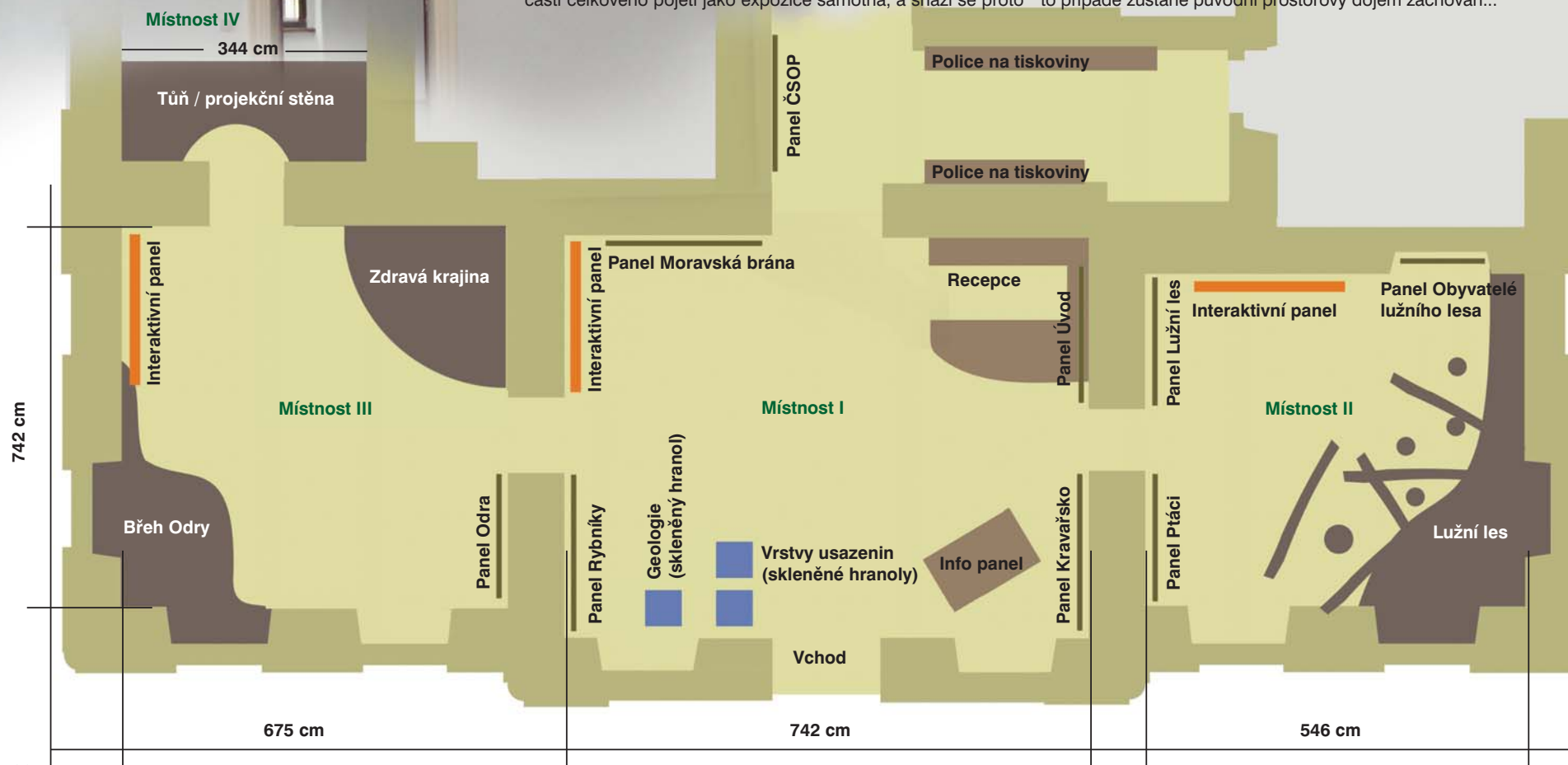
Rosteme „o stožest“, ale stále odění jen
v prachovém peří.
(Foto Iva Němečková)

Půdorys

Vymezení expozice

Projekt moderní a interaktivní expozice Domu přírody Poodří navazuje na současnou expozici *Poodří – příroda a lidé*, kterou hostí přízemí budovy barokní fary v areálu Záchrané stanice. Historická budova a její nejbližší okolí, stejně jako interiér s klenutými stropy, nabízí exkluzivní zázemí, avšak současně i mnohá estetická vymezení. Rozvržení připravované expozice v interiéru se silným duchovním dědictvím vyžaduje velmi pečlivý a uvážlivý přístup, který respektuje barokní charakter objektu. Autoři jsou si vědomi, že samotný barokní prostor je stejně důležitou částí celkového pojetí jako expozice samotná, a snaží se proto

nalézt adekvátní řešení, které tuto skutečnost plně respektuje. Především jde o zachování pohledu klenutých stropů, jasného půdorysu prostoru, barevnosti, světla atp. Z těchto důvodů budou všechny exponáty, panely, interaktivní panely i většina trojrozměrných modelů (dioramata) umístěna pod hranici klenby. Výjimku snad tvoří pouze model lužního lesa v místnosti II, kde budou kmeny stromů ukotveny na podlaze a jejich vrcholové části opřeny o klenutý strop. Vzhledem k tomu, že rozmístění kmenů bude velmi vzdušné, jsou autoři přesvědčeni, že i v tomto případě zůstane původní prostorový dojem zachován...

Hlavními výrazovými prostředky expozice jsou výstavní panely, trojrozměrná dioramata a interaktivní panely.

Jednotlivé oddíly expozice (místnosti) jsou doplněny i dalšími artefakty, které jsou popsány v příslušných kapitolách.

Panely naučné, panel úvodní a mobilní infopanel

Nástěnné výstavní panely jsou 200 cm vysoké a různé šířky, která odpovídá prostorovým podmínkám.

Panely tvoří pevná podložka z PVC (Komatex, Forex) o síle 8 mm s barevným potiskem na polymerní folii PVC. Povrchová úprava počítá s matnou laminací a UV filtrem zaručujícím stálost a kvalitu barevného tisku.

Panely jsou uchyceny šrouby na zdi, od které jsou asi 5 cm odsazeny. Tak se zamezí případnému negativnímu vlivu vlhkosti v zimním období a nerovnosti povrchu zdiva.

Poskytují vizuální informaci ve formě fotografií, kreseb, map či grafů a stručný text. Svou koncepcí navazují na panely ve stávající expozici *Poodří – příroda a lidé*.

Mobilní infopanel nabízí na horizontální sešikmené ploše mapu chráněných míst (CHKO atp.) a základní informace o CHKO Podří.

Všechny panely jsou v titulu doprovázeny animovanou postavíčkou vydry (maskot).

Počet panelů:

a) *Vstupní prostor (místnost I):* 5 panelů

b) *Místnost II:* 3 panely

c) *Místnost III:* 1 panel

Diorama

Expozice kladе velký důraz na vizuální názornost a snaží se poutavým způsobem divákovi přiblížit skutečné přírodní poměry v Poodří. Významným prvkem je proto rekonstrukce trojrozměrných dioramat *Lužní les*, *Břeh Odry* a nově i *Tůně*, která bude doplněna filmovou projekcí a *Zdravé krajiny*. Autoři dbají na to, aby všechny výrazové prostředky, tj. výstavní panely, dioramata, interaktivní tabule atp. se navzájem doplňovaly a divákovi tak poskytovaly komplexní informaci o lokálních přírodních podmínkách. Při realizaci výstavy bude kladen velký důraz na interaktivnost celého projektu a proto i při konstrukci dioramat bude použito místních materiálů tak, aby nebránily přímému kontaktu (např. sezení na ležících kmenech v oddílu *Lužní les*, „atmosférický“ kontakt s podvodní hladinou v dioramatu *Tůň* atd.).

Interaktivní tabule

Interaktivní tabule jsou ovládány dotekem, který aktivuje příslušný program v počítači a jeho následnou projekci projektořem umístěným nad tabulí. Interaktivní vlastnostisystému umožňují aktivní účast návštěvníků i průvodce na tvorbě vizualizací

a při řešení zadáných úkolů. Na základě programové nabídky tak mohou spolupuvtvářet a současně poznávat vzájemné vztahy jako např. potravní vazby, vztah vodního režimu a utváření krajiny, přiřazovat ptačí hlasy k jednotlivým druhům ptáků atp.

Vertikální IT tabule spolu s projektory budou umístěny ve všech místnostech expozice (viz půdorys). Abychom dosáhli dalšího zátraktivnění poznávacích programů, bude IT tabule v místnosti I (vlevo od recepcce) doplněna o vizualizér, který umožňuje objekty, které drží návštěvník či průvodce v ruce, několikrát zvětšit a promítnout přímo na tabuli.

IT tabule DB 578

Vhodné tabule s úhlopříčkou 198 cm nabízí např. firma Engel (set č. 3 na na stránce: <http://www.interaktivnitabule-engel.cz>). Tyto tabule mají odolnou vrstvu, jsou popisovatelné jakýmkoliv fixem a mohou sloužit i jako magnetické.

rozměr: 182 x 123 cm

úhlopříčka: 198 cm

popisovatelná klasickým fixem

vysoce odolný povrch

Projektor 3M SCP 716

Držák s ozvučením 40W

světelný tok 2400 ANSI lumen

LCD, rozlišení 1024×728 (XGA)

blízká projekce

životnost výbojky 5000 h

tichý režim 28 dB

3D vizualizace krajiny

Prostorové uspořádání expozice kladе velké nároky na koncepci a rozmístění jednotlivých částí. Malý rozměr místností s klenutými stropy vyžaduje velmi uvážlivý přístup a rozhodování o tom, co je nutno zachovat a co lépe vypustit, je vždy podrobeno rozsáhlé diskuzi. Umístění 3D mapy (modelu) na horizontálním podstavci by zásadním způsobem znesnadňoval průchodnost expozicí a tedy i využití hlavní cílovou skupinou, kterou jsou školní třídy. Proto se nám jeví vhodnější její náhrada digitálním 3D modelem krajiny, který lze zobrazit pomocí běžného PC na jakémkoli monitoru, či interaktivní tabuli. Tyto IT tabule jsou v navrhované expozici umístěny na zdi ve všech 3 místnostech a čtvrtá bude umístěna v učebně DPP.

3D vizualizace krajiny vytvořené firmou GEODIS Brno je vhodná náhrada 3D mapy umístěné na speciálním stole nebo plastického modelu krajiny na kterém jsou pomocí projektoru promítány jednotlivé vrstvy (vegetace, vodní plochy, rozlivy, ...).

Min. konfigurace pro prohlížení:

Windows 98/ME/2000/XP

Pentium III 500 MHz

128 MB RAM

Panely Diorama IT tabule 3D vizualizace

IT tabule:
Vizualizér
Samsung SDP-950DXAP

IT tabule:
Projektor 3M SCP 716
Držák s ozvučením 40W

Řeka Odra. Příklad nového designu výstavních panelů, který navazuje na vzhled panelů stávajících v expozici Poodří – příroda a lidé a současně využívá barevnost i design doporučený manuálem ČSOP.

3D grafická karta s minimálně 64 MB video paměti

Doporučená konfigurace:

- Pentium IV 1.4 GHz
- 512 MB RAM
- 3D grafická karta s alespoň 64 MB video paměti

Připojení min. 128 kb/s (Data lze umístit na vlastní server a nutnost on-line připojení odpadá)

DirectX

Požadavky splňuje většina dnes prodáváných počítačů.

Výňatek textu ze stránek firmy Geodis Brno:

GeoShow3D je výkonná technologie, která umožňuje pracovat s neomezeným množstvím geografických informací v trojrozměrném virtuálním modelu na běžném PC stejným způsobem jako v profesionálních leteckých simulátorech provozovaných na velmi výkonných počítačích. Volný a plynulý pohyb ve fotograficky-realistické scéně je srovnatelný s videozáznamem pořízeným z vrtulníku. Uživatelsky příjemné rozhraní umožňuje velmi jednoduché ovládání i pro neprofesionální uživatele:

- integrace GPS signálu v reálném čase
- víceuživatelský 3D GIS
- dotazování a měření
- plná funkčnost po internetu
- rastrové a vektorové vrstvy
- animované a statické 3D objekty
- glob

Atributy:

Názvy míst

Názvy míst ve scénérii, které se při pohybu scénou otáčejí tak, aby byly vždy čitelné.

Informační body

3D objekty používané k otevření jakéhokoli dokumentu po kliknutí na ně.

3D objekty

3D modely integrované do scénérie. Realisticky reprezentují infrastrukturu, budovy nebo vegetaci.

Ikony

2D obrázky, které jsou vždy otočené k pozorovateli.

Scénérie:

Informační vrstvy

Tyto vrstvy jsou vytvářeny z numerických nebo konceptuálních dat v různých místech scénérie. Umožňují přímé dotazování na jejich hodnotu nebo obsah.

Vektorové vrstvy

Vektorové vrstvy jsou vytvářeny z vektorových dat geografických informačních systémů jejich importem včetně atributů.

Informační vrstvy

Tematické vrstvy

Tematické vrstvy zobrazují v rastrové podobě interpretace určitých jevů tematickými rastry. Do této kategorie jsou řazeny i mapy (jako abstrakce reality).

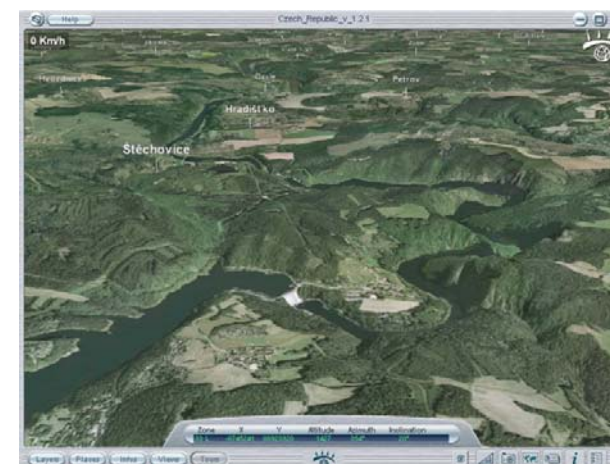
Fotografické vrstvy

Ortofotomapy dodávají scénérii realistický vzhled.

Digitální model terénu

Model terénu je číselným popisem orografie, reliéfu nebo lokality vyjádřených souřadnicemi x,y,z bodů v dané lokalitě.

<http://www2.geodis.cz/geoshow3d/img/vyuziti/V-vzdelavani.jpg>

GeoShow3D je vynikající nástroj pro použití ve všech oblastech využívajících popis území za účelem vzdělávání.

Poskytuje uživateli možnost ponořit se do oblastí, které studují. Děti a mládež se tak mohou učit geografii své země formou blízkou počítačové hře a letečtí piloti mohou studovat obtížné přelety k letištím v komplikovaných oblastech.

- University
- Školy
- Letečtí piloti
- Řízení leteckého provozu
- Turistická informační centra
- Lesnictví a požární ochrana

Podrobný popis funkcí a možností technologie je na odkazu zde: <http://www2.geodis.cz/geoshow3d/Funkce.html>

Některé další zajímavé funkce:

Pohledy

Pohled je definován umístěním kamery a její orientací. Po vybrání předdefinovaného pohledu se kamera pomocí automatického pilota na toto místo přesune.

Navigace

Volný let

Uživatel má možnost volného letu nad terénem, kdy může zároveň měnit pozici kamery a její orientaci (pozici, výšku, kurz, sklon a natočení). K ovládání je možno používat klávesnici, myš, joystick, game-pad a další vstupní zařízení. (Pozn. lze ji tedy ovládat i na IT).

Uživatel může také měnit rychlost letu. Zároveň lze předdefinovat rychlost letu v závislosti na aktuální výšce nad terénem. Kombinace těchto možností zlepšuje jak ovládání, tak přirozený

pocit z letu během navigace. Zároveň lze nastavit minimální výšku letu v závislosti na rozlišení rastrových vrstev.

Cesty s průvodcem

Cesta s průvodcem se sestává z dráhy letu která je následovaná automatickým pilotem. Během letu může být přehráván zvukový doprovod (hudba nebo komentář). U předem definovaných lokalit jsou uživatelům představovány multimediální informace jako např. texty, obrázky, videa, zvuky, webové odkazy nebo jakékoliv dokumenty, které lze přímo prohlížet.

Click-and-Go

Po kliknutí na štítek toponym nebo kliknutím přímo na nějaké místo v terénu s Vámi automatický pilot k danému místu doletí. Také je možné kliknout do přehledové mapky a dostat se přímo k hledanému umístění

Pohledy

Pohled definuje pevné umístění kamery a její orientaci. Po vybrání předdefinovaného pohledu automatický pilot doletí na vybrané místo.

Měřicí nástroje

Dostupné měřicí nástroje zobrazují souřadnice a aktuální výšku v terénu, počítají vzdálenosti, profily, plochy a obvody. Uživatel může přímo v terénu načrtnout bod, dráhu nebo území, které chce aby bylo změřeno.

Dostupné měřicí nástroje jsou:

Pozice

Tato volba zobrazuje souřadnice a výšku vybraného bodu.

Vzdálenost

Tento nástroj umožňuje zakreslit úsečku měřené vzdálenosti přímo do terénu. Je měřena šikmá vzdálenost, vodorovná vzdálenost, výškový rozdíl mezi koncovými body, minimální a maximální sklon terénu. Je měřena přímá vzdálenost bez ohledu na průběh terénu.

Profil

Tento nástroj umožňuje zakreslit úsečku měřené vzdálenosti přímo do terénu čarou, která leží na terénu. Zobrazuje délku profilu, vodorovnou vzdálenost, výškový rozdíl, minimální a maximální sklon terénu. Vzdálenost je měřena po povrchu terénu.

Plocha

Tato volba umožňuje pomocí úseček nakreslit obvod měřené plochy. Jsou zobrazeny plocha a obvod šikmé plochy a plocha a obvod průmětu do vodorovné roviny.

Máme za to, že tato technologie naprosto odpovídá požadavkům definovaným v Jednotném architektonickém manuálu na straně 37. Ve srovnání s pořízením plnohodnotného 3D filmu je však

levnější (kompletní 3D projekce plus pořízení patnáctiminutového 3D filmu o krajině asi o 20%). Umožňuje vlastní operativní editaci informačních bodů, linií a dalších vrstev. (Poskytovatel dodá základní data tj. ortofotomapu s rozlišením 20 cm/pixel v intravilánu a 40cm/pixel v extravilánu včetně digitálního 3D modelu terénu a vytvoření základní 3D scénérie včetně softwaru pro editaci včetně zaškolení).

Vizualizace může probíhat nezávisle na všech IT panelech. Základní ovládání je velmi jednoduché a intuitivní a lze tak umožnit individuálním návštěvníkům plnohodnotnou samostatnou a nezávislou interaktivní prohlídku krajiny i předdefinovaných programů na kterékoli IT.

Požadavek na realizaci projekční technologie (zpětná projekce) (viz strana 39(JAK)) je řešen v části expozice nazvané „Tůň“.

Symbol

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

Moták je jedním z pěti významných druhů ptačí oblasti Poodří a je zde také jedním z pěti chráněných druhů. Je to aktivní dravec, hnízdící v rákosinách a vysokých bylinných porostech mokřadů a rybníků. K vyhledávání potravy, kterou převážně tvoří menší obratlovci, využívá nejen mokřady v CHKO, ale hlavně okolní zemědělskou krajinu. Na zimu odlétá. Byl zvolen symbolem oderské nívy a jejího provázání s okolní krajinou.

Motákova silueta nad krajinou Poodří je metaforou, vyjadřující přesvědčení, že ochrana přírody a krajiny může přinášet výsledky pouze v kontextu propojení chráněných území s okolní krajinou a neobejde se bez dialogu s místními hospodáři a obyvateli.

Maskot

Vydra říční (*Lutra lutra*)

Vydra se do oblasti Poodří vrátila po mnoha letech. Stala se symbolem zdravé krajiny a maskotem Domu Přírody Poodří.

Je to skvělý plavec a potápěč, pod vodou vydrží několik minut a uplave za tu dobu až 400 m. Živí se především rybami, nepohrdne ani vodními ptáky a savci, obojživelníky, koryši a měkkýši. Počet vyder je dnes v ČR odhadován na 800 zvířat.

Maskotem expozice je postavička vydry, která putuje Poodřím, plave řekou, sleduje a komentuje dění kolem sebe. Dalekohledem pozoruje ptáky a stává se ornitologem, jindy se s rýčem účastní sázení stromů, s udicí chytá ryby a vysvětluje, které tady žijí, či se jen tak s květinou v tlamičce povahuje na louce plné květů. Stává se tak průvodcem po expozici a zprostředkovane po celém kraji. Plyšová postavička vydry by mohla být jedním z upomínkových předmětů, který by bylo možno koupit v recepci.

Vydra je také symbolem zdravé krajiny Poodří, kam se po letech znovu navrácí. Poodří je zároveň domovem lidí, kteří tento kraj přetvářeli po celé generace a kteří jako odpovědní hospodáři přirozeně ctí své životní prostředí.

A 3D rendering of a digital kiosk, likely for a museum or educational institution. The kiosk features a large, tilted display screen showing a map of the United States with various geographical features highlighted. Below the map, there are several smaller images and text blocks, possibly representing different regions or historical events. The kiosk is supported by two thick, vertical, light-colored legs. The background is a dark, textured surface, possibly a wall or a backdrop, with a subtle pattern. The overall scene is lit with soft, ambient light, creating a professional and modern look.

[illegible]

Poloha umístění: v místnosti č. 1, vpravo od hlavního vstupu. Poskytuje základní informaci o CHKO Poodří a všech dalších oblastí CHKO v České republice. Tabule je osazena na šikmé podložce na plochých kovových stojkách. Spodní hrana je ve výšce 75 cm se sklonem asi 20°. Tabule je samostojná, s možností obcházet a prohlížet mapu ze všech stran, přehledná i pro malé školáky, zároveň tak nízká, aby nedocházelo k úrazům a dostatečně stabilní – není ji třeba připevňovat k podlaze stěn. Materiál: plechová podkladní deska, na ní mapa na kvalitním papíře. Povrch: skleněná deska (bezpečnostní sklo Conex), vše spojené 4 šrouby v rozích.

Úvodní panel Dům přírody Poodří
(120 x 150 cm)

Úvodní panel

Je umístěn na stěně nad recepčním pultem a spolu s info tabulí při vchodu do expozice je chápán jako označení celého projektu i vnitřní expozicní části. Jeho funkce je tedy symbolická a je pro návštěvníky přístupující k recepci přivítáním a pozváním ke vstupu...

RYBNÍKY

(200 x 190 cm)

Rybníky v Podří jsou přirozeně eutrofní (bohaté živinami), vhodné pro chov kapra jako hlavní ryby. Jako vedlejší druhy bývají vysazovány štika obecná (*Esox lucius*), candát obecný (*Stizostedion lucioperca*), cejn velký (*Abramis brama*), lín obecný (*Tinca tinca*), sumec velký (*Silurus glanis*), aj. Z vodních toků se při napouštění dostávají do rybníků také okoun říční (*Perca fluviatilis*), plotice obecná (*Rutilus rutilus*), perlín ostrobříchý (*Scardinius erythrophthalmus*), ouklej obecná (*Alburnus alburnus*), hořavka duhová (*Rhodeus sericeus*), vzácně i piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*). Hojná bývá také nepůvodní plevelná rybka střevlička východní (*Pseudorasbora parva*).

Význam rybníků pro ochranu přírody

Jsou často posledním útočištěm pro dnes již vzácné druhy rostlin a živočichů, kteří v člověkem pozměněné a odvodněné krajině již nenacházejí vhodné prostředí. Jsou významným místem odpočinku a nasycení vodních ptáků na evropské tahové cestě. Ve svém okolí udržují zvýšenou hladinu spodní vody a umožňují tak existenci dalších mokřadů (trvale zvodnělých příkopů, rákosin, lesních a lučních tůň, apod.).

Význam rákosin

Rákosiny se vyskytují v mělkých částech rybníků, nejčastěji při okrajích. Mohou být tvořeny rákosem, orobincem, zblochanem, zevarem nebo ostřicemi. Poskytují úkryt a potravu živočichům (bezobratlým, obojživelníkům, ptákům, savcům), jsou potřebné pro hnízdění vodních ptáků a chrání rybníční hráze proti erozi.

Rozmnožování obojživelníků

V zarostlých mělčinách rybníků a s hospodařením šetrným k přírodě se hromadně rozmnožují:

Skokan skřehotavý (*Rana ridibunda*) – kriticky ohrožený

Skokan zelený (*Rana esculenta*) – silně ohrožený

Skokan ostronosý (*Rana arvalis*) – silně ohrožený

Rosnička zelená (*Hyla arborea*) – silně ohrožený

Kuňka obecná (*Bombina bombina*) – ohrožená, evropsky chráněný druh

Savci žijící na rybnících a v jejich okolí

Ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus*)

Tchoř tmavý (*Mustela putorius*)
Vydra říční (*Lutra lutra*)

Rybník s hospodařením šetrným k přírodě

Rozsáhlé rákosiny vhodné pro hnízdění ptáků, voda je průhledná, v zarostlých mělčinách se rozmnožují obojživelníci, vyskytují se zde vzácné druhy vodních rostlin, obojživelníků, ptáků, savců.

Rybník zaměřený na produkci kaprů

Chybí rákosiny i jiné vodní rostliny, voda je silně zakalená, chybí obojživelníci, velmi málo ptáků (spíše jen odpočívají na hladině).

KRAVAŘSKO / KUHLDÄNDCHEN (200 x 190 cm)

Historie, která měla být zapomenuta

Historické Moravské Kravařsko (zhruba území dřívějšího okresu Nový Jičín) bylo po staletí dobře prosperující enklávou charakteristickou víceméně bezproblémovým soužitím převládajícího německého, moravského a v malé míře židovského etnika. Tato enkláva dala světu takové osobnosti jako Johann Gregor Mendel, Sigmund Freud, František kardinál Tomášek, pochází odtud rodina Janáčků i Krylů. Pár let svého velmi pohnutého života zde prožil učitel národů Jan Amos Komenský, odtud se vydávali do světa šířit evangelium jeho pokračovatelé – Moravští bratři. Rivalita českého a německého živlu v období od poloviny 19. století do I. světové války na poli hospodářském, politickém i kulturním přinesla pozitivní vývoj na poli národopisném – byla zdokumentována regionální německá i moravská lidová kultura a uchráněna před zapomenutím. Poslední světová válka a následné období budování socialismu historické dědictví rozvrátilo a uvrhlo v zapomnění. Přesto zde přetrvává v odkazu slavných rodáků, fragmentech krajiny, zachovalých zemědělských usedlostech, městech i panských sídlech, která zde mnohdy byla centrem vzdělanosti a ekonomického pokroku.

Dnes už téměř nikdo z obyvatel žijících na území kolem řeky Odry neví, že tato oblast ještě před stoletím žila hned dvojí světy: bytnou kulturou, že měla svou (často pohnutou) historii, zvyky, kroje, pověsti, období slávy a hospodářského rozmachu a tvůrčího vzepětí – že podobně jako Valašsko či Haná měla vlastní jméno – podle některých badatelů odvozené od chovu hovězího dobytka, který byl vlajkovou lodí prosperity místního zemědělství i hrdým znakem regionu, podle jiných od mocných feudálů ovládajících dříve nemalou část tohoto území – pánů z Kravař. Díky hrstce nadšenců, kterým patří náš obdiv a dík, nebylo historické dědictví Moravského Kravařska zapomenuto úplně. V době, kdy se naše už opět svobodná země vrací do Evropy, nám Kravařsko – Kuhländchen a jeho historie může být cenným

Rybníky

Kapra obecný (*Cyprinus carpio*)

Labeo obecný (*Labeo teleostei*)

Cyprinus variegatus (*Cyprinus variegatus*)

Perka obecná (*Perca fluviatilis*)

Silurus glanis (*Silurus glanis*)

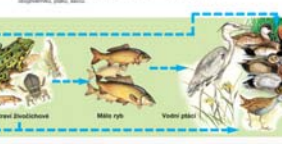
Rutilus rutilus (*Rutilus rutilus*)

Cottus asotus (*Cottus asotus*)

Produkce kaprů
Produkce kaprů je hlavní činností rybníků v Kravařsku. Kapři jsou chováni v rybnících, které jsou pravidelně udržovány a čistěny. Produkce kaprů je důležitou součástí hospodářství v této oblasti.

Produkce kaprů
Produkce kaprů je hlavní činností rybníků v Kravařsku. Kapři jsou chováni v rybnících, které jsou pravidelně udržovány a čistěny. Produkce kaprů je důležitou součástí hospodářství v této oblasti.

Význam rybníků pro ochranu přírody
Rybníky v Kravařsku mají velký význam pro ochranu přírody. Jsou to důležité biotopy pro mnoho druhů ptáků, ryb a vodních rostlin. Rybníky také pomáhají udržovat vysokou úroveň čistoty vody a poskytují úkryt pro mnoho druhů živočichů.

Význam rákosin
Rákosiny v rybnících mají velký význam pro ochranu přírody. Jsou to důležité biotopy pro mnoho druhů ptáků, ryb a vodních rostlin. Rákosiny také pomáhají udržovat vysokou úroveň čistoty vody a poskytují úkryt pro mnoho druhů živočichů.

Savci žijící na rybnících a v jejich okolí
Na rybnících a v jejich okolí žijí mnoho druhů savců. Mezi ně patří například vydra říční, kuna, liška a další. Tyto savce jsou důležitou součástí ekosystému rybníků.

Produkce kaprů
Produkce kaprů je hlavní činností rybníků v Kravařsku. Kapři jsou chováni v rybnících, které jsou pravidelně udržovány a čistěny. Produkce kaprů je důležitou součástí hospodářství v této oblasti.

Plavčík obecný (*Ardeola cinerea*) - druh vzácný

Plavčík obecný (*Ardeola cinerea*) - druh vzácný

Plavčík obecný (*Ardeola cinerea*) - druh vzácný

Plavčík obecný (*Ardeola cinerea*) - druh vzácný

Plavčík obecný (*Ardeola cinerea*) - druh vzácný

Plavčík obecný (*Ardeola cinerea*) - druh vzácný

Plavčík obecný (*Ardeola cinerea*) - druh vzácný

Kravařsko Kuhländchen

Moravské Kravařsko tvořilo před rokem 1918 samostatný politický celek Nový Jičín

Historie, která měla být zapomenuta

Historie Moravského Kravařska úzko souvisí s historií celého Moravska. Moravské Kravařsko bylo po dlouhá staletí součástí panství moravských knížat. V roce 1526, kdy se Moravsko stalo součástí české koruny, přešlo pod vládu českých panovníků. V roce 1620, po bitvě na Bílé hoře, bylo Moravsko přeměněno na vojenské území. V roce 1740, po válce o španělské dědictví, bylo Moravsko přeměněno na součást rakouské říše. V roce 1918, po první světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1939, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nacistického Německa. V roce 1945, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1989, po revoluci, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1993, po rozkladu Československa, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Česka.

Staré cesty

Staré cesty Moravského Kravařska úzko souvisí s historií celého Moravska. Moravské Kravařsko bylo po dlouhá staletí součástí panství moravských knížat. V roce 1526, kdy se Moravsko stalo součástí české koruny, přešlo pod vládu českých panovníků. V roce 1620, po bitvě na Bílé hoře, bylo Moravsko přeměněno na vojenské území. V roce 1740, po válce o španělské dědictví, bylo Moravsko přeměněno na součást rakouské říše. V roce 1918, po první světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1939, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nacistického Německa. V roce 1945, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1989, po revoluci, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1993, po rozkladu Československa, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Česka.

Historie staré cesty v Kravařsku (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

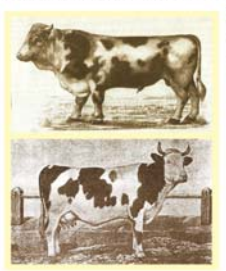
Formani

Formani Moravského Kravařska úzko souvisí s historií celého Moravska. Moravské Kravařsko bylo po dlouhá staletí součástí panství moravských knížat. V roce 1526, kdy se Moravsko stalo součástí české koruny, přešlo pod vládu českých panovníků. V roce 1620, po bitvě na Bílé hoře, bylo Moravsko přeměněno na vojenské území. V roce 1740, po válce o španělské dědictví, bylo Moravsko přeměněno na součást rakouské říše. V roce 1918, po první světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1939, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nacistického Německa. V roce 1945, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1989, po revoluci, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1993, po rozkladu Československa, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Česka.

Kravařský skot

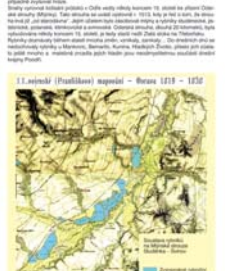
Kravařský skot Moravského Kravařska úzko souvisí s historií celého Moravska. Moravské Kravařsko bylo po dlouhá staletí součástí panství moravských knížat. V roce 1526, kdy se Moravsko stalo součástí české koruny, přešlo pod vládu českých panovníků. V roce 1620, po bitvě na Bílé hoře, bylo Moravsko přeměněno na vojenské území. V roce 1740, po válce o španělské dědictví, bylo Moravsko přeměněno na součást rakouské říše. V roce 1918, po první světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1939, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nacistického Německa. V roce 1945, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1989, po revoluci, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1993, po rozkladu Československa, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Česka.

Na území Kravařska, zejména na území od 1740-1800, žilo v období renesance a baroka mnoho lidí. V období renesance žili lidé, kteří se věnovali zemědělství a obchodu. V období baroka žili lidé, kteří se věnovali umění a vědě. V období 19. a 20. století žili lidé, kteří se věnovali průmyslu a vědě. V období 21. století žili lidé, kteří se věnovali vědě a umění.

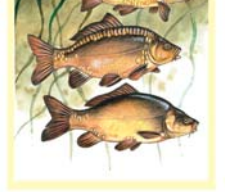
Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Mlýny Moravského Kravařska úzko souvisí s historií celého Moravska. Moravské Kravařsko bylo po dlouhá staletí součástí panství moravských knížat. V roce 1526, kdy se Moravsko stalo součástí české koruny, přešlo pod vládu českých panovníků. V roce 1620, po bitvě na Bílé hoře, bylo Moravsko přeměněno na vojenské území. V roce 1740, po válce o španělské dědictví, bylo Moravsko přeměněno na součást rakouské říše. V roce 1918, po první světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1939, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nacistického Německa. V roce 1945, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1989, po revoluci, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1993, po rozkladu Československa, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Česka.

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot Moravského Kravařska úzko souvisí s historií celého Moravska. Moravské Kravařsko bylo po dlouhá staletí součástí panství moravských knížat. V roce 1526, kdy se Moravsko stalo součástí české koruny, přešlo pod vládu českých panovníků. V roce 1620, po bitvě na Bílé hoře, bylo Moravsko přeměněno na vojenské území. V roce 1740, po válce o španělské dědictví, bylo Moravsko přeměněno na součást rakouské říše. V roce 1918, po první světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1939, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nacistického Německa. V roce 1945, po druhé světové válce, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1989, po revoluci, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Československa. V roce 1993, po rozkladu Československa, bylo Moravsko přeměněno na součást nově vzniklého Česka.

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

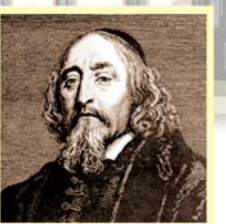
Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

Kravařský skot (zdroj: Ústřední úřad zeměměřičský a katastrální)

poučením i mocnou inspirací.

Staré cesty

Moravskou branou procházela důležitá Jantarová stezka již před naším letopočtem. K podstatnějším změnám ve směru a budování cest však docházelo až v průběhu kolonizace od 13. století, kdy se obchodní spoje přesouvaly od hradů k branám nově založených měst, která se takto stávala obchodními a hospodářskými středisky. Nešlo o cesty v pravém slova smyslu. Jejich stav byl špatný, o nějaké jednotné výstavbě nebylo tehdy ještě ani potuchy.

Až do přelomu 17. a 18. století byly dopravní poměry neutěšené a zrod silniční sítě lze klást až do 18. století. Jednou z nejdůležitějších byla Lipnická či Haličská silnice, známá též jako Císařská, která byla vystavěna za Josefa II. Vedla z Olomouce přes Lipník nad Bečvou, Hranice, Nový Jičín, Příbor, Místek a Těšín do Polska. Významnou byla i Volská cesta, která sloužila hlavně ke hnaní volských stád z Haliče do Vídně. Sloužila i po vybudování císařské silnice, protože po silnici se stáda hnát nesměla a také proto, že pro dobytek bylo zapotřebí i při hnaní zajistit pastviny, které byly v hojné míře právě podél Volské cesty. Cesta vedla od fojtství v Bělotíně k fojtství v Polomi, dále pak k fojtství v Blahutovicích a odtud přes potok Luhu do Poloušví, kolem Hůreckého kopce a zdejšího fojtství na dnešní odbočku silnice do Jeseníku nad Odrou, dále k fojtství v Bernarticích nad Odrou. Odtud vedla do Nového Jičína k hostinci U Kříže, který stával na odbočce ze silnice č. 1/48 do Loučky a pokračovala k Šenovskému dvoru, kde byla tehdy rozsáhlá pastvinka. Od něj pokračovala podél lesa Roveň k Lapači. Dále je možno sledovat její trasu k hostinci na jižním okraji Bartošovic, odkud vedla k fojtství v Libhošti a pak přes Borovec a Prchalov do Příbora. Z Příbora se ubírala směrem na Těšín a dále až do Haliče.

Formani

Ke starým cestám neodmyslitelně patřily forman-ské povozy. Povozníci z Kravařska zajížděli daleko do světa, do Varšavy a dalších polských měst, do Uher, Sedmihradska, Itálie, Rakouska, zejména do Vídně, ale také až do Cařihradu a do Ruska. Vozili tam výrobky místních dílen a zemědělské produkty, dováželi jiné zboží, zvláště průmyslové výrobky a zboží koloniální. Tito povozníci byli povětšinou také schopní obchodníci, znali cizí kraje a mravy, ovládali cizí řeči. Zkušení formani přijímali nejvíce zboží, které mohli vo-

žit po hlavních silnicích. Denně urazili asi 30 km a tuto vzdálenost všichni dodržovali, byl to jakýsi nepsaný povoznický zákon. Proslulé byly formanské hospody, kde povozníci a formani přespávali. Na každé důležitější cestě jich bylo dost a dost. Příjezd formanů se čtyř či šestispréžím koňských potahů, ohlašovaný veselým praskáním bičů, znamenal pro obce a města nejen obchodní, ale také společenskou událost.

Na cestu se jezdilo na tři i více měsíců, někdy dokonce mohla cesta trvat celý rok. Majitelé větších hospodářství pamatovali na domov alespoň na Velikonoce, Vánoce, zdrželi se doma, zařídili vše potřebné a za několik týdnů se vydali znovu na cesty. K vytrvalé celodenní domácí práci již nepřivykli. Byli navyklí zakouřit si, sednout na kelník a jet...

Kravařský skot

Na úrodných každoročně zaplavovaných loukách kolem Odry se odedávna choval hovězí dobytek. Po zrušení úhorů a v souvislosti se zvýšením intenzity zemědělského hospodaření se začal dovážet skot z alpské oblasti. Křížením tak ve druhé polovině 18. století vznikl rázovitý červenostakatý kravařský skot. Chovatelským střediskem se stalo právě Kravařsko, byly to především velkostatky ve Fulneku, v Kuníně, v Bartošovicích, v Suchdole nad Odrou. Skot dosáhl velikých úspěchů a jeho sláva se rychle rozšířila, což se mu nakonec stalo osudným...

O výchozích plemenech skotu chovaného do první poloviny 18. století máme jen málo informací. První import skotu výkonnějších plemen z ciziny je zaznamenán v roce 1636. Na kunínské panství byly dovezeny dvě krávy a tři telata „tyrolského“ plemene. Tento jednorázový a z genetického hlediska malý přísun cizí krve ovlivnil nejspíše jen nepatrně stávající populaci skotu na panství. Znamená však začátek významných změn v chovatelské i pěstitelské práci. Tyto změny, vedoucí od primitivního trojpolního hospodářství k oděrnímu zemědělství, vycházejí v našem regionu ze tří středisek. Z nich určitě nejvýznamnější je již zmíněný velkostatek na panství Kunín.

Rokem 1761 začal tentokrát systematický a cílevědomý import především plemenných býků z rakouských a švýcarských chovných oblastí. Významnou pokračovatelkou procesu šlechtění skotu byla Marie Walburga, hraběnka z Truchsess-Zeilu. Na přelomu 18. a 19. století, v době její „vlády“ nad panstvím, byl import býků z ciziny již omezován a k plemenitbě byli přednostně vybíráni plemenici z vlastní chovatelské základny. V procesu genové stabilizace stáda pak pokračovali Friedrich Emil Schindler, Fürstenberkové i Bauerové – Chlumečtí.

Druhým centrem, považovaným rovněž důvodně za kolébkou kravařského skotu, byl Fulnek. Majitelé zdejšího panství začali s dovozy býků bernských a tyrolských v letech 1780–1790.

Vzhled a vlastnosti kravařského skotu výrazně ovlivnilo také plemeno pincgavské. To bylo později využíváno přednostně českými chovateli a určilo tak barevnou charakteristiku českého rázu plemene. Tak jako v Kuníně, omezily se kolem let 1790–1800 do-

vozy z ciziny a výběrem vlastních plemeníků, selekcí na užitkové a exteriérové vlastnosti ve stádech, docházelo ke stabilizaci plemenného typu. Tento proces vyvrcholil rokem 1878.

Široké chovatelské veřejnosti bylo poprvé představeno již dostatečně morfologicky a užitkově stabilizované „kravařské“ plemeno na zemědělsko-lesnické výstavě ve Vídni v roce 1866. Roku 1873, opět ve Vídni na světové výstavě, bylo již prezentována jako plemeno s vynikajícími ukazateli užitkovosti. V roce 1885 na uherské zemské výstavě v Budapešti získala kolekce kravařského skotu první cenu. Za pět let, na další zemědělsko-lesnické výstavě v roce 1890 ve Vídni, získal kravařský skot nejen první cenu, ale všechny další udělené státní ceny za chov skotu. Za nejlepší dojnici monarchie zde byla vyhlášena kravařská rekordmanka z Blahutovic s průměrným denním nádojem 18,83 l o průměrné tučnosti 5,18 %! V roce 1894, opět na výstavě ve Vídni, předal císař František Josef I. osobní dar – stříbrný pohár zástupcům spolku chovatelů kravařského skotu za předvedenou kolekci.

Počátek 20. století přinesl kravařskému skotu stagnaci a pozvolný ústup a úpadek. Co však bylo příčinou tohoto nezdaru po předešlé explozi chovatelských úspěchů? Byly to právě ony úspěchy. Kravařsko je geograficky nepatrné území, vymezené trojúhelníkem, v jehož vrcholech leží města Nový Jičín, Fulnek a Příbor. Byl to téměř zázrak, že se na tak malém území, a tedy v malé populaci podařilo během asi 150 let křížením a selekcí vytvořit plemeno skotu s genofondem stabilním v exteriérových i užitkových vlastnostech. Na konci 19. století a na počátku 20. století měla být chovatelská oblast tohoto plemene rozšiřována. To bylo nezbytnou podmínkou pro rozšíření výběrové základny, potřebné pro další šlechtění v rámci čistokrevného plemene. Na Kravařsko však přijížděli obchodníci se skotem z monarchie, ale i z Polska či Ruska. Za „výhodné“ ceny skupovali od místních sedláků ty nejlepší dojnice pro takzvaná výdojná hospodářství v okolí velkých měst, zejména Vídně. Dojnice nebyly na těchto statcích dále chovatelsky využívány, nebyly připouštěny a po ukončení laktace, po „vydojení“, byly prodávány na jatka. Hlad kravařských sedláků po rychlém zisku postavil nadějně plemeno, výsledek chovatelské práce několika předešlých generací, na začátek konce. I tak se na Kravařsku udržela řada vynikajících čistokrevných chovů až do konce druhé světové války. Plemenářské programy z padesátých až sedmdesátých let minulého století již s kravařským skotem nepočítaly.

Krajové odrůdy ovocných dřevin

„Okrasou každého kraje je bujná zeleň lesů, hájů a sadů. I naše Kravařsko nepostrádá těchto ozdob. Každá naše vesnička jako skrytá v ovocných zahradách a sadech; jen nákladnější statky, kostely a novější školy vystrkují hlavy své z pod zeleně jabloní a švestek. A tak to je od pradávna. Svědčí o tom mnohý mohutný kmen hrušně nebo jabloně, jichž lze po našich dědinách vidět; živí to svědkové o pili našich předků, o lásce jejich k ovocným

stromům.“

Tak autoři popisovali Moravské Kravařsko koncem 19. století v kapitole Ovocnictví (kniha Moravské Kravařsko, 1898).

O odrůdové pestrosti svědčí i množství názvů, které autoři uvádějí: „Ze všeho ovoce nejvíce rozšířeny jsou kuželky a jaderníčky. K nim druží se panenské, mišenské, písanky, vindlíky, šedůvky, baldůvky, lipůvky, damaštanky (zamaštanky), vrbůvky, dvorčinky, panenské, míšeňské, varaple, hrtlíky, šajvlíky, matušky, skřídélky, valdůvky, fulnecké, ščerkůvky, kavanlíky, rozmarýnové, hedvábné, žňůvky, parmeny, kožušanky, renety a další.

Z domácích odrůd hrušní: ovesníčky, jakubinky, markétky, cibulky (cibulanky) žbanky, kozule, vavříny, najsarky, přisedalky, medové, fíkové, muškatelky, císařky, poděbradky, koporečky, okruhlíky, zelenky, medůvky, ovesníčky, lipůvky, dražinky, (pře)padalky, valašky, zimoztrátky, máslovky, markétky, císařské, salcburky, dule, voňatky, hniličky, jakubinky a špitálky, hájenky a mnohé jiné.“

Do dnešních dnů se zachovala pouze torza tehdejších sadů a stromořadí kolem některých cest nebo na mezích. Tyto zahrady, sady, stromořadí i solitérní stromy se často staly významnými krajinnými prvky.

Staré odrůdy ovocných dřevin se dělí na dvě základní skupiny. První tvoří krajové (selské) odrůdy, které pocházejí z daného regionu a jinde se nevyskytují (např. Jaderníčka moravská, Major). Druhou skupinu tvoří odrůdy, které byly vyšlechtěny v jiných zemích (v našem případě pocházejí hlavně z Francie, Kanady a Ruska). V minulosti zde byly přivezeny a mnohé v našich podmínkách zdomácněly.

Staré ovocné stromy a s nimi i staré krajové odrůdy z krajiny postupně mizí. Přitom právě tyto odrůdy mají řadu vlastností významných pro další šlechtění (odolnost proti chorobám, škůdcům, přizpůsobivost ekologickým a klimatickým podmínkám).

Mlýny

Vodní mlýny dříve stávaly téměř v každé obci a někde jich bylo i několik. Do dnešních dnů se jich dochovalo jen málo, většina byla zbourána nebo přestavěna. Klapot vodních kol, utichl a po mlynářském řemesle zůstaly pověsti, zápisy v kronikách, zažloutlé fotografie... (až na čestné výjimky jako jsou například Lesní mlýn v Bernarticích nad Odrou, mlýn v Loučkách u Oder, v Jeseníku nad Odrou a v Bartošovicích).

Stavba vodního mlýna byla poměrně náročnou záležitostí vyžadující znalost řemesla i zkušenost, navíc bylo zapotřebí vyřešit i zásobování mlýna vodou. Důmyslná soustava náhonů v Poodří, krátkých i dlouhých, je jistě obdivuhodným technickým dílem. Zatímco se v údolích točila kola vodních mlýnů, na návrších stávaly větráky. V Kravařsku se nacházely převážně dřevěné otáčivé větrné mlýny beraní, stavěly se i mlýny holandského typu, zděné, stabilní nebo s otočnou střechou. Například v Bartošovicích se nalézaly hned čtyři. Většina se však v provozu nedočkala 1. světové války. Do dnešních dnů se zachovaly budovy zděných holandských mlýnů ve Studénce a Libhošti a jeden

Zakladatel genetiky, na základě svých pokusů s křížením rostlin formuloval tři základní zákony dědičnosti.

Sigmund Freud

(6. 5. 1856 Příbor – 23. 9. 1939 Londýn)

Zakladatel moderní psychoanalýzy. Lékař, psychiatr a neurolog světového věhlasu založil svou metodu léčení na technice volných asociací a výkladu snů.

Josef Georg Meinert

(1773–1844 Bartošovice)

Pedagog, publicista, literát, profesor v oboru estetiky, etiky, dějin umění a věd, dějin filozofie a pedagogiky, badatel, sběratel. Zabýval se studiem středověkých listin a církevních dějin na Moravě, numismatikou, etnografií a folklórem.

František Tomášek

(30. 6. 1899 Studénka – 4. 8. 1992 Praha)

Pražský arcibiskup a kardinál. V padesátých letech internován v pracovním táboře. Od konce osmdesátých let otevřeně bránil lidská práva a občanské svobody.

Karel Kryl

(12. 4. 1944 Kroměříž – 3. 3. 1994 Pasov, pochován v Praze)

Dětství a mládí prožil ve městě rodových kořenů, Novém Jičíně. Svou tvorbou a nekompromisními osobními postoji protestoval proti okupaci Československa v srpnu 1968, bezpráví a mravnímu rozkladu v době normalizace i „reálného socialismu“.

MORAVSKÁ BRÁNA

(200 x 190 cm)

Prvý vládce – ledovec

Současná historie území Moravské brány začíná ústupem největšího ledovcového příkrovu, který svíral celý sever Evropy. Jednalo se o zalednění sálské, jehož nejjižnější okraj dosahoval až k hlavnímu evropskému rozvodí, čili až do okolí Bělotína.

Jak ledovec ustupoval k severu, zůstávaly po něm v krajině nepřehlédnutelné stopy – morény – gigantické valy navršené z hornin, které ledovec vlekl s sebou v době své expanze na jih a jezera, zásobovaná vodou z tajícího ledu a sněhu, ve kterých se usazovaly tzv. ledovcovo-jezerní písky a jíly.

V době ústupu ledovce odtékaly vody z jezer výhradně na jih (a přelévaly se do údolí Bečvy). Teprve po úplném ústupu ledovce se nánosy ledovcových a jezerních usazenin začala prodlírat k severu řeka Odry.

Počátek oderské nivy

Svou erozní činností se Odry zařezávala do měkkých jezerních usazenin a postupně vytvořila údolní nivu, do které začala ukládat usazeniny vlastní – ve směru toku postupně od velkých valounů

přes hrubé a jemnější šterky až po říční písky a nivní hlíny. Krajina konce doby ledové připomínala severskou tundru, byla pokryta vegetací mechů, lišejníků, borůvčí a brusinek, s růstem teplot se na území uvolněná ledovcem začaly šířit lesy z borovic a bříz.

Po ústupu posledního ledovce člověk krajinu osídlil zároveň s vegetací a zvěří. Byl to již člověk dnešního typu a patřil k proudu lovců velké zvěře, který do Evropy pronikl z jižní Sibiře. Tito znamenití lovci s dokonalou technologií výroby zbraní, kožešinových oděvů ale i užitných a uměleckých předmětů z mamutoviny, kosti i pálené hlíny zanechali stopy po svých sídlištích na celé Moravě a nahradili ustoupivší populace svého příbuzného – neandertalského člověka.

Oteplení a nástup lesní vegetace

Před 6–8 tisíci lety se začal ráz podnebí měnit. Začalo se oteplovat a přibývalo srážek, což bylo příčinou intenzivnější erozní činnosti Odry a jejích přítoků a vedlo k zašterkování oderské nivy. Z jižnějších oblastí se začaly šířit dubové lesy s příměsí jilmu a javoru, na podobě vegetace se zřejmě podílelo i spásání velkými býložravci – zubry, jeleny a losy. Močálovitá krajina říční nivy byla určitě rájem bobrů, ryb a vodního ptactva. Lovci se usazovali, migrace za stády zvěře byla nahrazena poměrně stabilními lovišti. Stezky, kterými dříve táhly za stády zvěře lovecké tlupy, získaly novou funkci – putovaly po nich cenné suroviny potřebné ke stále se zlepšujícím výrobním technologiím. Nejvýznamnějším obchodním artiklem té doby byl baltský rohovec – známý také pod názvem pazourek. Technologie jeho zpracování se stále zdokonalovala a lépe využívala cenný materiál – řezné hrany nástrojů byly vytvářeny řadou tzv. mikrolitů – jemných úštěpů vsazovaných do dřeva či kosti. Většinu území pokrýval les, lidské osídlení bylo řídké, vliv člověka na přírodu a krajinu se výrazně neprojevoval.

První zemědělci

V další fázi vývoje vegetace se začaly prosazovat buk, jedle a habr, proces však byl ovlivněn novým činitelem – nastupujícím zemědělstvím, které do prostoru Moravské brány dorazilo po dlouhé cestě podél Dunaje, Moravy a Bečvy až z Blízkého východu. Poslední genetické výzkumy evropské populace ukazují, že bylo ve valné míře postupně přijato jako nový způsob obživy víceméně usedlými loveckými etniky. Od této doby započaly významné změny krajiny způsobené člověkem, které trvají dodnes. Osady prvních zemědělců byly bezesporu jiné než tábory lovců. Půda k obdělávání byla získávána vypalováním lesa a její úrodnost se během několika let vyčerpala. Proto se vesnice zemědělců v pravidelných intervalech přesouvaly do nových lokalit. Vyčerpáná pole opět zarůstala mlázím, či byla vypásána jako pastviny, a po desetiletích, když si půda odpočinula, se k jejímu obdělávání člověk opět vrátil. Novinkou v technologii byla keramika a kamenné sekeromlaty s vrtaným otvorem pro topůrko. Jako obydlí již sloužil dům s dřevěnou konstrukcí, s proutěnými stěnami vymazanými jí-

lem, více či méně zahloubený do terénu. Dobytek se běžně pásal v dubových a bukových hájích, louky a pastviny, jako je známe dnes, existovaly v Poodří zřejmě jen v podobě malých louček v blízkosti vesnic a palouků vypásaných vysokou zvěří.

Samotná oderská niva, tvořená v té době spleť říčních ramen, potoků a jezer, nebyla zemědělsky využívána.

Jantarová stezka

Nárůst provozu na baltsko-adrijské anebo častěji nazývané Jantarové stezce se výrazně projevil v době bronzové. Významně se rozšířil sortiment přepravovaného zboží, přepravovaly se bronzové výrobky, bronzovina, sůl i mimořádně ceněná šperkařská surovina, jantar, podle které je stezka dnes nazývána. Větší provoz na stezce zcela určitě znamenal i určitou stabilizaci jejího trasování (na terasách nad levým břehem Odry) a větší počet osad v její blízkosti. Výmluvným svědectvím té doby je bronzový poklad z Mankovic, nalezený ve starém říčním rameni, snad obětí vodním božstvům v místech, kde Jantarová stezka překonávala Odru. Nedaleko Pustějova učiněný nález kousku jantaru doprovázený řeckou mincí z let 300–268 př.n.l. domněnku o levobřežním trasování jantarové stezky potvrzuje.

Vývoj byl zřejmě přerušen vojenskými vpády kočovníků. K silnému oživení dálkového obchodu v oblasti Moravské brány dochází až v době přelomu letopočtu, to už ale významnější roli (podle nálezů římských mincí) hraje severovýchodní větev obchodní stezky v pahorkatině na pravém břehu Odry.

Návrat hvozdu

K dalším vývoji krajiny a lidských sídel v Poodří v době takzvaného stěhování národů neexistují téměř žádné archeologické prameny. Má se za to, že území pokrýval rozsáhlý pohraniční hvozď s roztroušenými osadami, které však ani zdaleka nepředstavovaly strukturu stabilního zemědělského osídlení.

Prvá kolonizace

Ani prvotní slovanské osídlení, soustředěné v úrodných moravských úvalech, nepřineslo hraničním hvozdem pokryté Moravské bráně výraznou změnu. Teprve od 11. století za vlády posledních knížat a prvních králů z rodu Přemyslovců započala první, zatím výhradně česká kolonizace tohoto území. Výsledkem bylo osídlení menších a převážně okrajových částí Poodří vesnicemi na nevelkých katastrech, takzvanými okrouhlicemi. Tato sídla měla jen malý počet usedlostí (kolem deseti) a jejich osadníci obdělávali jen omezené výměry pozemků, obklopené královskými lesy. Příkladem takových obcí jsou Blahutovice a Pustějov.

Druhá kolonizace

Tatarský vpád v r. 1241 a dva následující polsko-uherské vpády na území Moravy sever země opět do značné míry vyliidnily a přiměly Přemysla Otakara II. ke zvýšenému kolonizačnímu úsilí. Vůdčí postavou kolonizace byl olomoucký biskup Bruno ze Schauenburka, dlouholetý kancléř a diplomat Otakarův.

ČSOP

Nový Jičín

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody vznikla v roce 1980 a je součástí největší nevládní ekologické organizace v ČR. Jméno občanským sdružením a vlastní právní subjektivitou. Od roku 1998 provozujeme Záchranou stanicí pro volně žijících živočichů v Bartošovicích. V roce 2000 jsme zprovozili Centrum ekologické výchovy a v roce 2008 jsme ve spolupráci se Správou CHKO Poodří otevřeli informační centrum této chráněné krajinné oblasti.

Nášim hlavním úkolem je zachránit zraněných či jinak handicapovaných volně žijících živočichů, zabývané se jejich léčením, rehabilitací, přípravou na vypuštění a vlastním návratem vylovených živočichů do přírody. Oblast působnosti našeho zařízení je především Moravskoslezský kraj, dále pak část Zlínského kraje a malá část Olomouckého kraje. Ročně přijmeme na 1000 zvířat, z nichž asi 55 % vrátíme zpět do volné přírody.

Samostatně řešíme, či se podílíme na naplňování řady odborných projektů, jejichž cílem je zachránit ohrožených a ohrožených druhů naší fauny, ochrana jejich biotopů a hnízdních teritorií. Významné jsou pak tzv. záchranné programy. V současné době se soustředíme především na tyto druhy: orlí skalku, sovu pálená a syček obecný. Sloužíme také jako Záchranou centrum ČIFES a na přílechodnou dobu zabezpečujeme komplexní péči o zvířata zadržena z nelegálních chovů příslušnými orgány státní správy.

Nášim dalším programem je ekologická výchova a osvěta. Centrum ekologické výchovy nabízí ekologické programy pro všechny stupně škol. Intenzivní a dlouhodobá spolupráce v oblasti ekologické výchovy a osvěty se Správou CHKO Poodří vyvolala v realizaci projektu Dům přírody Poodří.

Vlevo: Sova pálená (Tyto alba)

Dole: Orlí skalka (Aquila chrysaetos)

V prostoru celé Moravské brány byly dosídlovány vylidněné vsi a hlavně v Poodří byly zakládány vsi nové. Tyto vsi lánového neboli lesního typu vznikaly podél přítoků Odry na mnohem větších katastrech a byly osídlovány převážně německým obyvatelstvem.

Úbytek hraničního hvozdu a rozšiřování ploch zemědělské půdy byl z hlediska druhové rozmanitosti pozitivním jevem. Objevily se druhy rostlin a živočichů, vázaných na zemědělsky využívanou krajinu, tzv. kulturní step. V oderské nivě začalo v důsledku eroze na zemědělsky obdělávaných pozemcích přibývat nivních hlín, které překrývaly původní naplaveniny. Ráz krajiny Poodří se začal výrazně měnit.

Využívání oderské nivy

Ve čtrnáctém a patnáctém století se začal zájem hospodářů v Poodří obracet k oderské nivě, dosud zemědělsky téměř nevyužívané.

Vzhledem k opakujícím se záplavám a mnohde trvalému zamokření pozemků byla zvolena z hlediska hospodaření neefektivnější strategie – luční hospodářství a zakládání rybníků. Výsledkem byl vznik celé řady rybníčních soustav, částečně odvodnění a téměř úplné odlesnění oderské nivy. Rybníční soustavy napájely důmyslně vedené náhony, využívané i jako zdroj vodní energie pro mlýny, hamry a valchy. Nejdelší a zřejmě i nejstarší je dosud funkční Mlýnská strouha (dříve Oderská strouha), která zásobovala vodou rybníční soustavy a mlýny od Studénky až po Svinov.

Díky pravidelným záplavám poskytovaly živinami bohatě dotované louky Poodří dvě sklizně kvalitního sena ročně a rozsáhlé pastviny pro stáda krav a ovcí.

V nivě byly využívány i další zdroje – rákosí a hlavně vrbové proutí a dřevo.

Kravařsko – Kuhländchen

Ráz krajiny Moravské brány byl dotvořen v období hospodářské prosperity enklávy, která zahrnovala zhruba území pozdějšího okresu Nový Jičín a nesla název Kravařsko, v jazyce převažujícího německého obyvatelstva Kuhländchen.

Vypělé zemědělství proslulé obzvláště chovem kravařského červenostrakatého skotu a rozvoj průmyslových aktivit v okolí „Ferdinandovy železniční“ dráhy dotvořili ráz sídel i venkovské krajiny Poodří. I přes intenzivní využívání krajiny rostla až do období počátku průmyslové revoluce druhová rozmanitost krajiny Poodří.

Destabilizace území

Další přirozený vývoj území byl hned několikrát drasticky narušen. Poslední světová válka a následné vysídlení německého obyvatelstva rozvrátily řád lidského osídlení i řád v krajině Poodří. Novým osídlencům nebylo dopřáno stát se hospodáři na získané půdě, přišla kolektivizace zemědělství

a hospodaření metodami „socialistické zemědělské velkovýroby“. Scelování pozemků a velkoplošné meliorace devastovaly krajinu v bezprostřední blízkosti oderské nivy i v nivě samotné. Kvůli nadlepšování výnosů byly rozorávány louky. Výrazným způsobem utrpěl krajinný ráz Poodří i druhová rozmanitost.

Poodří na přelomu tisíciletí

Nové právní předpisy přijaté na ochranu přírody a krajiny po revoluci v roce 1989, mezinárodní závazky a programy na obnovu krajiny dávají Poodří znovu šanci, aby se stalo plnohodnotným domovem pro své obyvatele – jak pro člověka, tak i pro ostatní živé organismy, které s ním krajinu Poodří sdílí. Zdali tato šance bude využita, záleží hlavně na lidech, kteří v Poodří žijí.

Záměry ohrožující krajinu Poodří

Průplav Dunaj – Odra – Labe.

Výstavba přehrad v Oderských vrších.

Výstavba průmyslových zón v prostoru mezi Novou Horkou a Petřvaldíkem.

Výstavba velkého energetického zdroje v Balhutovicích.

Splachy půdy se zemědělských pozemků zanášející nivu Odry.

Necitlivé přestavby selských usedlostí.

Nevkusné stavby „podnikatelského baroka“.

ČSOP NOVÝ JIČÍN

(200 x 190 cm)

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody vznikla v roce 1980 a je součástí největší nevládní ekologické organizace v ČR. Jsme občanským sdružením s vlastní právní subjektivitou. Od roku 1992 provozujeme *Záchranou stanicí pro volně žijících živočichů v Bartošovicích*. V roce 2000 jsme zprovoznili *Centrum ekologické výchovy* a v roce 2006 jsme ve spolupráci se *Správou CHKO Poodří* otevřeli informační centrum této chráněné krajinné oblasti.

Naším hlavním úkolem je záchrana zraněných či jinak handicapovaných volně žijících živočichů. Zabýváme se jejich léčením, rehabilitací, přípravou k návratu vyléčených živočichů do přírody. Působíme především v Moravskoslezském kraji, části Zlínského kraje i malé části kraje Olomouckého. Ročně přijímáme okolo 1000 zvířat, z nichž více než polovinu vracíme zpět do volné přírody.

Samostatně řešíme, či se podílíme na naplňování řady odborných projektů, jejichž cílem je záchrana chráněných a ohrožených druhů naší fauny, ochrana jejich biotopů a hnízdních teritorií. Významné jsou i tzv. záchranné programy. V současné době se soustředíme především na tyto druhy: orel skalní, sova pálená a sýček obecný.

Sloužíme také jako *Záchrané centrum CITES* a na přechodnou dobu zabezpečujeme komplexní péči o zvířata zadržovaná z nelegálních chovů orgány státní správy.

Naším dalším programem je ekologická výchova a osvěta. Centrum ekologické výchovy nabízí ekovýchové programy pro všechny stupně škol. Intenzivní a dlouholetá spolupráce v oblasti ekologické výchovy a osvěty se Správou CHKO Poodří vyvrcholila v realizaci projektu *Dům přírody Poodří*.

Interaktivní panel

(182 x 123 cm)

Úvodní videoprojekce

Pro rodiny s dětmi a návštěvníky nižších školních ročníků bude připravena uvítací videoprojekce, která animovanou sekvencí představí vydra – maskota expozice. Děti si plyšového maskota mohou také pohladit a navíc jim budou nabídnuta „sluchátka“ s vydřími oušky. Poté0 jako malé vydry vyrazí i s rodiči na průzkum expozice.

Pro školní třídy starších žáků bude připravena uvítací verze pro velké školáky.

Jak vzniká niva?

Znázornění procesu ukládání usazenin a vznik nivy. Projekt počítá s dětskými herci, kresbami, jednoduchou avšak názornou animací s humornými prvky.

Stručná historie regionu

Návštěvníci se postaví do záběru na označené místo a jejich živý obraz bude promítnut na okraj interaktivní tabule. Kolem nich „proběhne“ stručná historie regionu. Ocitnou se v prostředí tundry a budou sledovat, jak kolem nich pádí mamuti. Po zastavení postupu ledovce a jeho tání se postupně zrodí řeka Odry, přijdou první zemědělci a začne vznikat niva. Po jantarové stezce potáhnou karavany, přijdou první Slované. Následuje feudální kolonizace a rozkvět dvojnárodnostního Kravařska. Nebude chybět ani moderní historie, válka a vyhnání Němců, socialistická kolektivizace a s tím souvisejícímu ničení krajiny, sametová revoluce a vznik CHKO a Regionu Poodří, vše s vhodným hudebním doprovodem.

Chráněná území regionu

Na IT bude mapa s označením MCHÚ. Po dotyku se objeví podrobnosti – chráněné objekty, jejich charakteristika, fotogalerie atp.

Monitoring dění v Záchrané stanici

Unikátní sousedství DPP se stanicí nabízí celou řadu možností a dílčích projektů. Jedním z nich je průběžný monitoring dění ve stanici na obrazovce umístěné v zázemí recepce (na stěně za zády recepčního / recepční). V době hnízdění např. děj na hnízdě vybraného druhu dravce atp.

Skleněné kontejnery

(geologická stratigrafie)

Čyřhrané skleněné kontejnery jsou lepeny z plátů nerozbitného bezpečnostního skla. Kontejnery stojí volně na podlaže a jsou navzájem propojeny čirou skleněnou tabulí (bezpečnostní sklo) v půdorysném tvaru „L“.

Tématem je trojrozměrná demonstrace postupu čtvrtohorní sedimentace v pooderské nivě a bartošovické pahorkatině. Kontejnery jsou naplněny sedimenty a názorně ukazují proces sedimentace a aktuální geomorfologické poměry.

Rozměr: 50 x 50 x 150 cm

Půdorys:

Stabilizace kontejnerů demonstrujících geologickou stratigrafii. Jednotlivé kontejnery jsou spojeny společným skleněným plátem do tvaru „L“

		ÚDOLNÍ NIVA	TERASA
KVARTÉR ČTVRTOHORY	Holocén Pleistocén Křída Karbon Devon Spodní Svrchní	Povodňové hlíny	
		Organické sedimenty (slatiny a slatinné zeminy)	
		Fluviální (říční) štěrky a štěrkopisky	Sprašové hlíny
			Ledovcovo-jezerní pisky Ledovcovo-říční štěrkopisky Žlutohnědá souvková hlína Ledovcovo-jezerní pisky a jíly Ledovcovo-říční štěrkopisky
TERCIÉR TŘETIHOHY	Neogén Paleogén		Fluviální (říční) štěrky a štěrkopisky
		Ledovcovo-říční (glacilakustrinní) pisky a jíly	
MESOZOIKUM DRUHOHORY	Křída	Mořské bazální pisky, místy pískovce Mořské vápnité nevrstevnaté jíly, písčité slíny	
		Jíly a jílovce třineckých vrstev s nehojnými slabšími vložkami pískovce	
		Vápnité, většinou prachovité jílovce frýdeckých vrstev s tenčími polohami pískovce	
		Šedé, mnohde tmavěji skvrnitě, většinou nevápnité jílovce lhoteckých vrstev, místy s polohami pískovce	
PALEOZOIKUM PRVOHORY	Karbon Devon	Černé, nevápnité jílovce veřovických vrstev	
		Těšínity Střídání tmavošedých až černých vápnitých jílovců těšínsko-hradišťského souvrství s tenkými vložkami pískovce	
		Uhlonosné ostravské souvrství	
PROTEROZOIKUM STAROHORY		Droby, břidlice a prachovce	
		Břidlice, karbonáty a bazální slepence	
		Metamorfované (přeměněné) horniny	

Stratigrafická tabulka

Vstup Recepce chodba

Místnost I:

1. recepce
2. info tabule (120 x 85 cm)
3. panel DŮM PŘÍRODY POODŘÍ
4. panel RYBNÍKY (200 x 190 cm)
5. panel KRAVAŘSKO (200 x 190 cm)
6. panel MORAVSKÁ BRÁNA (200 x 190 cm)
7. panel ZÁCHRANNÁ STANICE (200 x 190 cm)
8. interaktivní panel (182 x 123 cm)
9. police na tiskoviny

Expozice **Domu přírody Poodří** je situována do interiéru barokní fary. Navrací původní funkci hlavnímu vchodu s přístupem po dvoukřídlém schodišti v průčelí budovy (původní vchod do expozice *Poodří – Příroda a lidé* je ze zadní části budovy). Obnovený vchod zachovává funkci původních dvoukřídlých veřejí i zárubně a počítá s jejich restaurací.

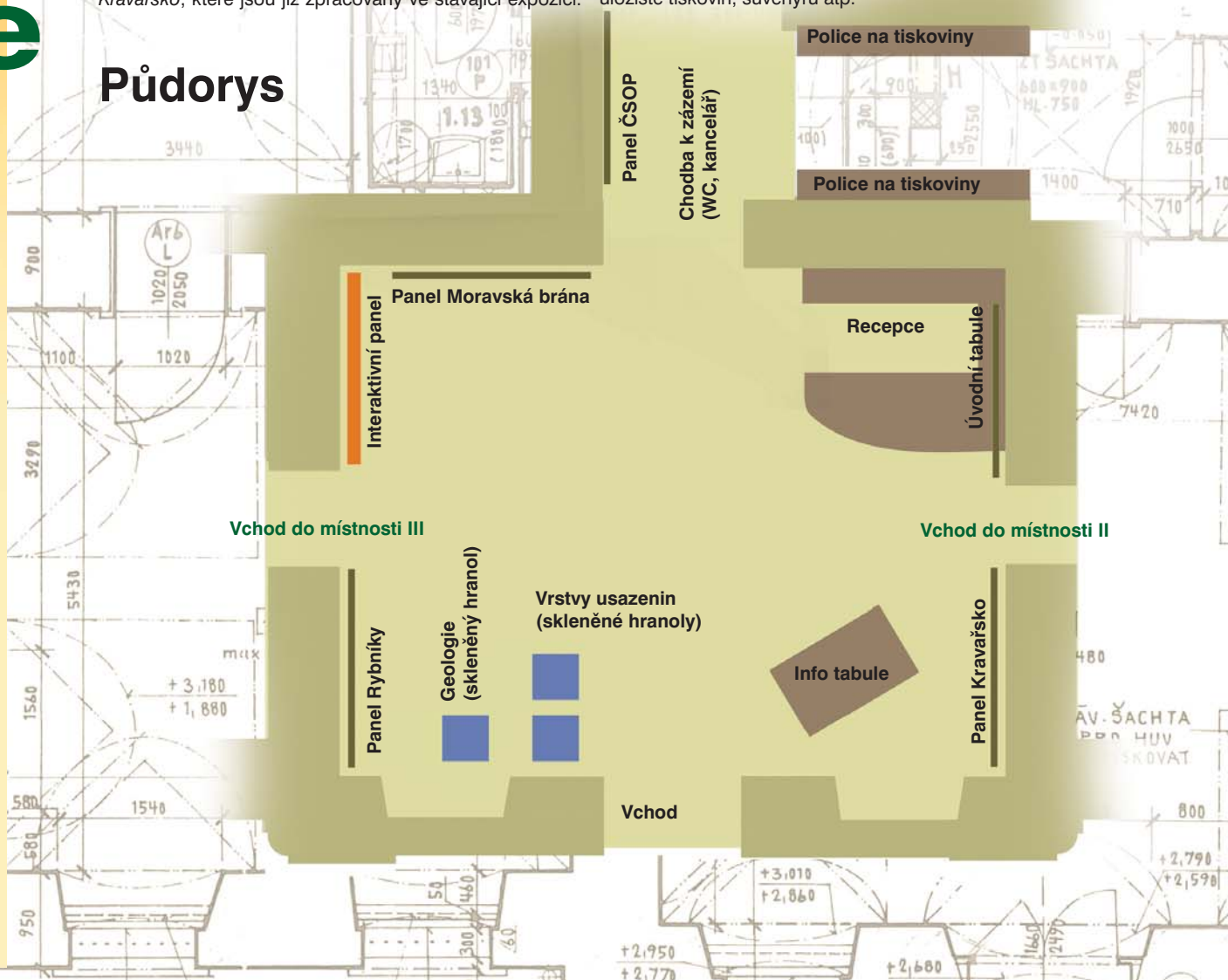
Místnost I slouží nejen jako součást vlastní expozice, ale také jako vstupní hala s recepcí (viz půdorys). Vpravo od vchodu je umístěn mobilní infopanel s mapou CHKO a dalších chráněných míst v ČR. V expoziční části najdeme multifunkční interaktivní panel s tématem dění a historie Poodří, naučné panely *Rybníky*, *Moravská brána* a *Kravařsko*, které jsou již zpracovány ve stávající expozici.

Geologické zákonitosti a zvláštnosti oderské nivy vysvětlují dva hranoly z lepených plátů bezpečnostního skla (průměr asi 50 cm) s obsahem sedimentovaných hornin a další hranol s tématem geologie krajiny (nahrazuje stávající panel Geologie).

V protilehlém rohu místnosti je recepce s panelem nesoucí titulek *Dům přírody Poodří* v barevnosti a provedení předepsaném grafickým manuálem návštěvnických středisek AOPK ČR a fotografií řeky Odry.

Na chodbě vedoucí k sociálnímu zázemí je umístěn panel ČSOP *Nový Jičín*, v odbočce vedoucí k zázemí provozovatele (kancelář) je umístěna prosklená skříň sloužící jako úložiště tiskovin, suvenýrů atp.

Půdorys

Recepce a police na tiskoviny

Recepce

Recepci tvoří tyto základní moduly: *recepční pult*, *recepční zázemí – knihovna*, *obrazovka*, *registrační pokladna* a *mobilní kontejner*, umístěný pod recepčním pultem.

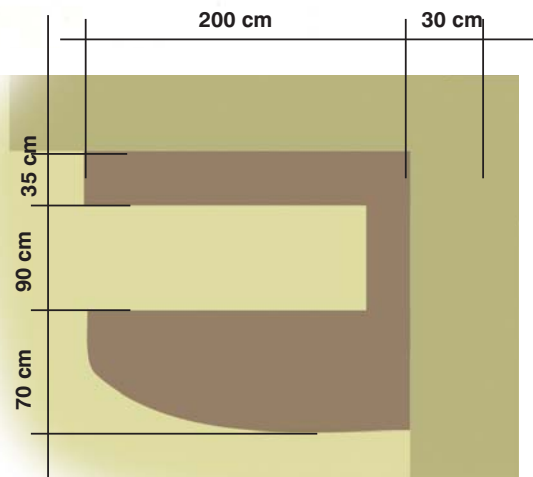
Technický výkres recepce: bude součástí zakázky u výrobce.

Materiál:

a) *recepční pult* bude vyroben z dřevěných hranolů různých struktur. Podaří-li se získat „zkamenělý“ černý dub z kmenů, které ležely staletí pod vodou, bude jím tvořena horní deska. Noha recepčního pultu bude vyrobena z kmene stromu.
b) *recepční zázemí a kontejner* – dýhovaný laminát (přírodní povrch).

Vzhled: Konstrukce by neměla působit příliš hmotně a rušit pocit prostoru místnosti s klenutým stropem. Pouze přední deska stolu

Půdorys recepce

Umístění recepce v místnosti I

(pultu) je vyrobena z masivního hranolu, částečně modelována vykrojením, aby vynikl její přirozený „dřevěný“ charakter. Nohu, která nese volnou část pracovního pultu, pak bude tvořit kmen vybraného místního typického stromu (s kůrou). Zázemí recepce tvoří knihovna na propagační materiály, jejíž horní část lícuje s okraji panelů (zárubně dveří) a nezasahuje tak do klenby oblouků. Na bočnici budou umístěny jednoduché police (sklon 45°) na volně odebíratelné tiskoviny. Zázemí doplňuje monitor s projekcí aktuálního dění v Záchrané stanici (záběry z hnízd atd.).

Police na tiskoviny

Součástí recepcce jsou dvě police v chodbě vedoucí do stávající kanceláře vedoucího Záchrané stanice. Jsou tvořeny dvěma moduly: přízemním s uložitelným prostorem (a uzamykatelnými dvířky) a na něm stojícím proskleným oddílem s policemi.

Technický výkres polic: bude součástí zakázky u výrobce.

Rozměr:

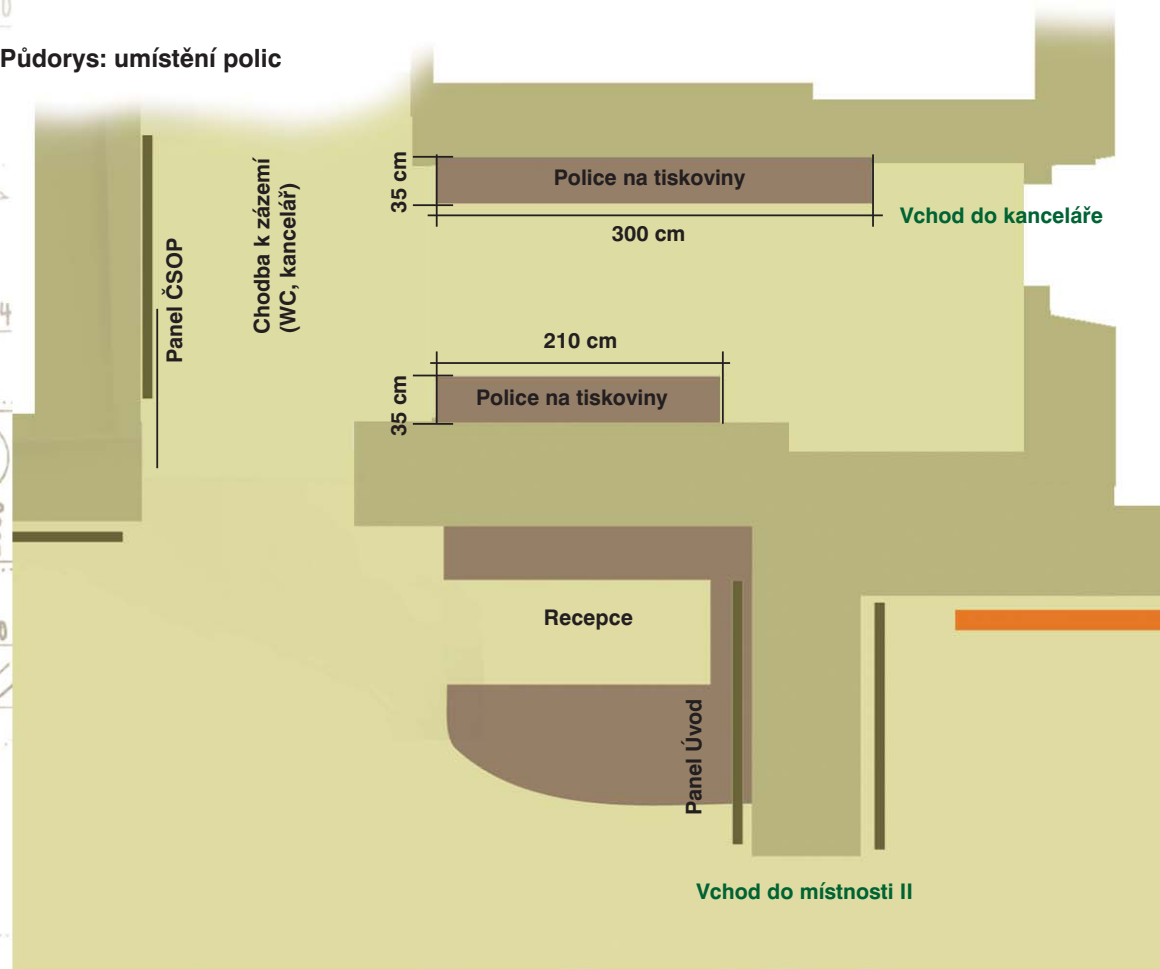
- a) 220 x 210 x 35 cm
- b) 220 x 300 x 35 cm

Materiál:

dýhovaný laminát (přírodní povrch), sklo.

Vzhled: jednoduchá užitná konstrukce sloužící k uskladnění tiskovin pro recepci.

Půdorys: umístění polic

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

... jsme již hodně odvážní a podnikáme první
nesmělé výlety kolem hnízda.

(Foto Iva Němečková)

Lužní les

Místnost II:

1. panel LUŽNÍ LES (200 x 105 cm)
2. panel OBYVATELÉ LUŽNÍHO LESA (200 X 120 cm)
3. panel PTÁCI (200 x 125 cm)
4. model LUŽNÍ LES
5. interaktivní panel (182 x 123 cm)

Přestože zbytky původních i umělých lesů dnes zauímají jen necelých deset procent rozlohy CHKO Poodří (76 ha), jsou významným krajinným prvkem, který zásadně ovlivňuje ekologii celé oblasti. Jejich složení bylo v minulosti výrazně ovlivňováno činností člověka, Tyto důsledky trvají dodnes, i když druhová skladba více odpovídá přírodním podmínkám, zejména půdní skladbě a vodnímu hospodářství (výška spodní vody, záplavy atd.). Velká část lesů je totiž chráněna režimem přírodních rezervací, jako jsou např. přírodní rezervace Polanský les, národní přírodní rezervace Polanská niva, přírodní rezervace Koryta, přírodní rezervace Bartošovický luh či přírodní rezervace Bařiny.

Charakterickým typem je zde tzv. tvrdý luh, kde převládají společenstva habrojilmové jasaniny s jarními koberci rozkvetlých bílých sněženek. Dubohabřiny s dubem letním (*Quercus robur*), lípou srdčitou (*Tilia cordata*), habrem obecným (*Carpinus betulus*) a jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*) rostou na vyvýšených říčních terasách, kde jarnímu aspektu dominuje orsej jarní (*Ficaria verna*), dymnivka dutá (*Corydalis cava*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*), česnek medvědí (*Allium ursinum*) a sněženka podsnežník (*Galanthus nivalis*).

Údolní jasanovo-olšové luhy převažují v záplavové nivě Odry. Roste zde olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) a jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), mokřady pak okupují olšiny.

Místnost č. 2 je věnována ekosystému lužního lesa. Dominantou expozice je trojrozměrný interaktivní model znázorňující pohled do lesního interiéru. Záměrem autorů je poutavou formou evokovat atmosféru skutečného lesa a divákovi také nabídnout vizuální i přímý kontakt s některými jeho obyvateli. Základem dioramatu (modelu) jsou kmeny stromů ukotvené na podlaze a jejich vrcholové partie včetně několika větví se opírají o klenutý strop. Vzdušné řešení však respektuje prostorovou atmosféru místnosti a barokní klenba zůstane pohledově zachována.

Malba interiéru lesa na pozadí má vytvořit iluzi pohledu do hloubi lesa. Ve vymezeném prostoru na podlaze je spadané listí a hrabanka, které opticky navazují na malbu pozadí. Na kmelech stromů i ve spadaném listí divák pozoruje příklady savců a ptáků (vycpaniny) které v lužním lese žijí. V prostoru nad hlavami se několik ptáků také vznáší (jestřáb, krahujec atd.). Lze zde využít také makromodelů hmyzu a ilustrovat tak jejich funkci v prostředí lesa.

Model okupuje část prostoru místnosti (viz půdorys) a některé horizontálně umístěné kmeny spolu s kmeny ležícími na podlaze zasahují hlouběji do prostoru místnosti a návštěvník mezi nimi může volně procházet, či je používat k sezení. Plocha dioramatu ponechává dostatek prostoru pro předpokládaný počet asi pětadvaceti návštěvníků, kteří se po místnosti mohou volně pohybovat i sledovat dění na interaktivním panelu a třech panelech (*Lužní les*, *Ptáci* a *Obyvatelé lužního lesa*), které nabízí obrazovou i textovou charakteristiku ekosystému lužního lesa.

Půdorys

Vchod do místnosti I

Panel Lužní les

Interaktivní panel

Panel Obyvatelé
lužního lesa

Kmeny a pařezy, na
kterých se návštěvník
může i posadit

Diorama Lužní les

Panel Ptáci

ZT 200x200
PRŮB. ZAČ.-0,300

150x300 (20
Z107 A20
TROUBA 150

PRŮDUCHU - VENTILÁTOR

Diorama

Současný stav

Fotografie zachycuje model říčního břehu (ve výklenku), strom lužního lesa s několika druhy ptáků i savců a dva naučné panely (Les, Řeka Odra a její niva).

Vizualizace modelu Lužní les

Skizza nabízí možné uspořádání a vzhled modelu situovaného podél zdi protilehlé vchodu do místnosti (viz půdorys). Iluzi pohledu do interiéru lužního lesa prohloubí malba na pozadí. Interiér modelu je doplněn několika příklady místní fauny. Také výklenek s panelem popisuje obrazem i textem některé další typické obyvatele. Okna v místnosti zůstanou nezatemněna a jejich světlo prochází mezi kmeny modelu lesa.

Výstavní panely

PTÁCI (200 x 125 cm)

Odrů jako modrou stuhu vinoucí se mělkým údolím, rybníky jako korálky navlečené na šňůře náhonů a plošky zelenavých lesů, tak bychom z výšky mohli vidět Poodří my, stejně jako většina ptáků, kteří sem přilétají po dlouhé zimě, aby zde přivedli na svět své potomstvo. I přes nevelkou rozlohu přesahuje toto území svým významem hranice naší republiky. Díky tisícům vodních ptáků, kteří se shromažďují na hladinách rybníků během jarních a podzimních tahů, bylo Poodří zaslouženě zařazeno mezi evropsky významná ptačí území. V porostech rákosin si staví hnízda lysky černé (*Fulica atra*) a nenápadně zbarvené samičky poláků velkých (*Aythya ferina*), kteří patří mezi naše nejhojnější kachny. Nízké ostrůvky ostřic společně obsazují hašteriví rackové chechtaví (*Larus ridibundus*). V málo přístupných koutech rybníků nebo na ostrovech postávají nehybné volavky popelavé (*Ardea cinerea*) a číhají na neopatrnou kořist, kterou loví rychlým výpadem svého dlouhého zobáku.

Tiché a zasněžené vábení moudřiláčka lužního (*Remiz pendulinus*) nám prozradí místo, které sameček vybral pro stavbu hnízda. Téměř marnotratně plývá silami a předhání se ve stavbách vzdušných kolébek, které mají imponovat samičkám, aby si vybraly tu nejlepší pro své potomstvo.

Zdánlivě opačný pohled se nám naskytne při vstupu do zeleného světa lužních lesů. Téměř neviditelná křídla ptáků se uměle prolétají v korunách listnáčů a prozrazují svou přítomnost varovným hlasem nebo bubnováním do kmene práchnivějících stromů. V dutinách se skrývají hnízda lejsků černohlavých (*Ficedula hypoleuca*), sýkora lužních (*Parus montanus*) či strakapouda prostředního (*Dendrocopos medius*) a hlučnou symfonii zdánlivě nesehraného ptačího orchestru přerušují flétnové dydlidlo žluvy hajní (*Oriolus oriolus*).

Po opadu velké vody na Odře se obnažené hlinité břehy stávají domovem břehulí říčních (*Riparia riparia*), které si hloubí vodorovné, až jeden metr hluboké nory. Často se s nimi dělí o vzdušný prostor jirčičky obecné (*Delichon urbica*) a vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*), naši poslové jara. Mezi oblázky holých šterkových lavic maskuje kulík říční (*Charadrius dubius*) čtyři kropenatá vajíčka.

Tam, kde se dobrý hospodář smířil s vodním živlem a jeho rozmary, kvetou louky. V nich se ukrývají košíčky z trávy s namodralými vajíčky brambourníčka hnědého (*Saxicola rubetra*). Místy hojný rákosník zpěvný (*Acrocephalus palustris*) na sebe upozorňuje klamavým napodobováním zpěvu jiných ptáků a ukrývá se v hustém bylinném podrostu lemujícím drobné vodní toky. O večerním čase vábí opakovaným „pět peněz, pět peněz“ osamocení samečci křepelky polní (*Coturnix coturnix*) své budoucí nevěsty.

Mnozí ptáci se nevyhýbají lidské společnosti a někteří ji dokonce vyhledávají. Příčinou této náklonnosti jsou většinou lepší

hnízdni podmínky a blízkost zdrojů potravy v kulturní krajině okolí lidských sídel. Velmi věrným opořeným přítelem člověka je čáp bílý (*Ciconia ciconia*), který si na rozdíl od svého plachého černého kolegy libuje v hnízdění na veřejnosti – komínech, střechách a sloupech elektrického vedení. Spokojené klapání jeho zobáku dodnes tvoří jarní zvukovou kulisu mnoha obcí Poodří. Další ptačí přátel člověka bohužel ubývá. Užiteční lovcí myši, sova pálená (*Tyto alba*) a sýček obecný (*Athene noctua*), ztrácejí příležitosti k hnízdění s přestavbami starých stodol a kácením věkovitých ovocných stromů. I vrabců, kteří vynikali umem osídlit každou štěrbinu ve zdi a střeše, ubývá. I přes ústup některých druhů oblohu nad Poodřím vytrvale brázdí ptačí křídla. V krajině pod nimi, formované vodním živlem i lidskou prací, zůstává pro ptačí hnízda stále dost místa.

LUŽNÍ LES (200 x 105 cm)

Lesní porosty v CHKO Poodří jsou fragmenty lužních lesů, které byly od 14. století redukovány člověkem a přeměňovány na louky a soustavy rybníků. Z celkové rozlohy CHKO Poodří, která je 8 150 ha, zaujímají lesy pouze 760 ha, což je necelých 10 % rozlohy. Poodří je nejméně lesnatou CHKO ze všech 24 chráněných krajinných oblastí na území České republiky. Kromě větších lesních celků je zde významná především rozptýlená dřevinná vegetace, která dodává krajině typický ráz, váže na sebe velké množství živočišných a rostlinných organismů a přispívá tak ke zvýšení druhové diversity. Lesy lze z historického hlediska rozdělit jednak na lesy velkostatkářské a jednak na lesy drobné, jež byly v držbě obcí, církví a především soukromníků. Majetky byly většinou v roce 1945, případně v roce 1948 konfiskovány a předány státním lesům. Co se týče dřevinné skladby lesů, začátkem 19. století byla ještě v lesních komplexech hojně zastoupena jedle, kdežto smrk minimálně. Smrk se začal intenzivně vysazovat od poloviny 19. století. Ve

větší míře než dnes měla zastoupení bříza, osika a habr. Jasan, který je nyní v lužních lesích jednou z nejčastěji zastoupených dřevin, byl v minulém století zastoupen daleko méně.

Lesy drobné lze rozlišit na lesy původní a lesy druhotné, založené uměle většinou v polovině 19. století. Původní drobné lesy sloužily především k produkci paliva pro potřeby jejich vlastníků. Většinou byly tvořeny listnatými dřevinami a obhospodářovány jako pařeziny při krátkém obmětí. Teprve v 19. století byla většina těchto lesů převedena na les vysoký, i když v nich ještě dlouho přetrvávalo travení a hrabání stěla.

Jiná situace byla u druhotných lesů, které byly založeny uměle. V 19. století se přestalo vyplácet zemědělské obdělávání méně výnosné orné půdy, která se rušním úhorů stala zbytečnou a začala se tedy zalesňovat. Současně s tím nastal úpadek chovu ovcí a začalo se upouštět od pastvy. Proto se kvalitnější pastviny začaly přeměňovat na ornou půdu a méně kvalitní na les. Tyto plochy, které ležely většinou při okrajích katastrů jednotlivých obcí v chlumních polohách, byly zalesňovány především smrkem, méně už borovicí a dalšími dřevinami.

Co se týče výkonu práva myslivosti, byly lesní komplexy buďto součástí velkostatkářské honitby nebo byla honitba pronajímána. Lovila se hlavně zvěř srnčí, zajíc, bažant a koroptev, dále pak káně, krahujec, jestřáb a vrána.

V současnosti organizačně a převážně i vlastnický náleží lesy v CHKO Poodří podniku Lesy České republiky. Severní část CHKO spravuje Lesní správa Šenov u Ostravy a jižní část Lesní správa Frenštát pod Radhoštěm.

Typy současných lesních porostů plně odpovídají ekologickým podmínkám jednotlivých stanovišť a jsou určovány především půdními poměry a výškou hladiny podzemní vody. Jednotlivé lesní komplexy jsou většinou součástí vyhlášených přírodních rezervací, zejména přírodní rezervace Polanský les, národní přírodní rezervace

Lesy

Lesní porosty v CHKO Poodří jsou heterogenní směsí lesů, které jsou v 19. století založeny především z osik, bříz a jasanů. V současnosti jsou tyto lesy převážně zastoupeny smrkem, borovicí a jilmem. Lesy v CHKO Poodří jsou heterogenní směsí lesů, které jsou v 19. století založeny především z osik, bříz a jasanů. V současnosti jsou tyto lesy převážně zastoupeny smrkem, borovicí a jilmem.

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

A také máme pořád hlad. Co dnes bude k obědů?
(Foto Iva Němečková)

OBYVATELÉ LUŽNÍHO LESA

(200 x 120 cm)

Tento panel bude vyroben na podkladě materiálů a dle požadavků CHKO. Představí některé typické obyvatelé lužního lesa, jejich ekologické vazby, případně význam pro zdravou krajinu.

Interaktivní tabule

(182 x 123 cm)

Poznej zvíře (Interaktivní úkoly na IT)

Interaktivní tabule umožní použít programy s poznáváním živočichů (hlasy) a rostlin, podívat se do doupat a hnízd „v přímém přenosu“. Vše lze prezentovat formou hry, jako např. při poznávání zvířat podle částí těla, místa výskytu, potravy, pokryvu těla atd. Obtížnější verzí obdobného úkolu může být správné přiřazení zobáků, noh, očí a atd. příslušnému druhu. Kdo dřív odpoví, vyhrává.

Kdo koho sežere?

Úkolem je přiřazení správného druhu do potravních vazeb. Ty jsou zobrazeny jako síť a zachycují skutečné vztahy v přírodě. Tento princip je snadno využitelný i jako podklad pro jednoduchý či podrobnější výklad při práci s příslušným programem na IT tabuli.

Říční krajina

Místnost III a IV:

1. model ŘÍČNÍ BŘEH
2. interaktivní panel
ZDRAVÁ KRAJINA
3. panel ŘEKA ODRA (200 x 190 cm)
4. interaktivní panel (123 x 182 cm)

IV. místnost:

1. model TŮŇ

Celé území CHKO Poodří spadá do povodí řeky Odry. Odra tvoří osu oblasti a protéká jí v délce 55,2 km. Přirozený charakter silně meandrujícího toku zůstal zachován ve značném rozsahu. Odra patří k nejzachovalejšími nížinným tokům střední velikosti u nás. Zásadní význam pro mokřadní ekosystémy má záchovalost průtokového režimu. Několikrát ročně dochází v CHKO Poodří k rozsáhlým povrchovým rozlivům, a to především při jarním tání sněhu, kdy se setkávají vody přiváděné pravostrannými přítoky z Beskyd a Odrou s jejími levostrannými přítoky z podhůří Nízkého Jeseníku. Další rozlivy se mohou vyskytnout v létě a také na podzim při extrémních srážkách.

Zachování přirozeného režimu záplav, vázaného na klimatické odchylky jednotlivých let, je jedním z hlavních úkolů ochrany přírody a má nejen protipovodňový význam, ale je také jednou z hlavních podmínek pro zachování mezinárodně významných mokřadů v CHKO Poodří.

Pūdorys

V této části expozice trojrozměrné artefakty zabírají největší plochu. Budou zde zbudovány dioramata říčního břehu řeky Odry, Trojrozměrná mamutí „kniha“ s námětem zdravé krajiny, ve které návštěvníci mohou volně listovat a na volné straně – panelu dokreslovat svoje postřehy či náměty. Expozice přímo navazuje na model říční tůně místnosti IV. Zde lze také vstoupit pod její hladinu s plovoucími rostlinami a mezi břehy s kořeny stromů na pozadí sledovat film se záznamem přibližujícím tajemný život v tůni.

Téma vody nakonec doplňuje panel Řeka Odry, který obrazem a stručným textem názorně vysvětluje ekologické poměry v říční nivě a význam řeky Odry pro utváření místní krajiny. Další informace tentokrát v „živé“ interaktivní podobě poskytují další interaktivní tabule.

Výstavní panel

ŘEKA ODRA
(200 X 190 cm)

Pramení v masivu Oderských vrchů, kde si během milionů let vyhloubila hluboká, strmě zařezaná údolí se skalnatými svahy.

Název řeky je prastarého původu, značí místo ohrazené vodou, meandr, ale i Sji-
nou ohradu. Donedávna se používal i v množném čísle. Když někdo řekl: *Idu na*
Odry, znamenalo to: *Jdu do oderské nivy*.

Oderská niva

Po vstupu do Moravské brány se Odra vydává na sever a jako jeden z evropských veletoků se vlévá do Baltu. Nebylo tomu tak vždy, v době, kdy cestu k severu přehradil ledovec a v rozsáhlých jezerech se usazovaly vrstvy jílu a písků, proudily vody Odry na opačnou stranu.

V usazeninách z doby ledové si po ústupu ledovce Odra prorazila nové, zřejmě velmi nestálé koryto a v období bohatém na srážky vytvořila nivu s nánosy šterku.

Niva je ploché území kolem řeky, které vzniklo pohybem koryta řeky a v době záplav ukládáním usazenin ve vzniklém údolí.

Od příchodu prvých zemědělců před sedmi tisíci lety se postupně zvyšovala eroze a niva Odry se začala zanášet hlínou.

Samotnou nivu člověk začal zemědělsky využívat s respektem k přírodním zákonitostem, . Na místech pasek a pastevních lesů vznikly louky a mokřiny byly často přeměněny v rybníky, které se spojovaly v rybníční soustavy. Vodu Odry a jejích přítoků využívaly náhony sloužící k napájení rybníků i pohánění mlýnů.

Meandry

Přirozenou vlastností vodního toku je vytváření zákrutů - meandrů. Ačkoli původ tohoto jevu nebyl dosud uspokojivě vysvětlen, funguje znamenitě a v říčním korytě zadržuje až trojnásobek vody, nežli to dokáže koryto napřimené.

Řeka Odry

Víte, že?

Oblázky na dně Odry pocházejí

z Oderských vrchů i z Beskyd.

Koryto Odry se postupně posouvá na východ.

Odry i její přítoky v nivě často proudily několika koryty, některé z nich byly využity jako rybníční a mlýnské náhony, jiné zasypany.

Narovnávání a zatrubňování koryt vodních toků a urychlování odtoku vody z krajiny způsobuje spolu s bezohledným zemědělským hospodařením ničivé povodně.

Povodňovou vlnu výborně zpomalí lužní les. Obnově přírodně blízkého vodního režimu v povodí se říká revitalizace.

Niva Odry se rychle zanášá splachy z polí a její schopnost zadržet povodně se zmenšuje.

ŘEKA ODRA

Pramení v masivu Oderských vrchů, kde si během milionů let vytvořila hluboká, strmá zátvratá údolí se skalnatými svahy.

Název řeky je prastarého původu, znací místo ohrazené vodou, meandry, ale i jinou ohrazení. Dříve se používal i v množném čísle. Když někdo řekl „Jdu na Odry“, znamenalo to „Jdu do oderské nivy“.

ODERSKÁ NIVA

Po vstupu do Moravské brány se Odry vydává na sever a jako jeden z evropských velkoků se vlévá do Balu. Nebylo tomu tak vždy, v době, kdy ostří z severu přetřásli ledovce a v rozsáhlých jezích se usazovaly vrstvy jílu a písku, proudily vody Odry na opačnou stranu.

V usazeninách z doby ledové či po ústupu ledovce Odry pronikla nově, zřejmě velmi nestálé koryto a v období bohatém na srážky vytvořila nivu s náhony šláku.

Niva je ploché území kolem řeky, které vzniklo pohybem koryta řeky a v době záplav ukládaným usazenin v vzniklém údolí.

Od příchozí prvých zemědělců před sedmi tisíci lety se postupně zvyšovala eroze a niva Odry se začala zanášet hlínou. Samotnou nivu šláku začal zemědělský využívání s nespěchem k přírodním zákonitostem. Na místech pasek a pastevních lesů vznikly louky a malý byl často přehrázován v rybníky, které se napájely v rybníční soustavě. Vodu Odry a jejích přítoků využívaly náhony sloužící k napájení rybníků i pohánění mlýnů.

MEANDRY

Přírodní vlastnosti vodního toku je vytváření zakrutů – meandrů. Ačkoliv původ tohoto jevu nebyl dosud uspokojivě vysvětlen, funguje znamená a v říčním korytě zadržuje až tropasobek vody, nežli to dojde koryto naplněné.

POVODŇ

Aktivní meandr Odry v NPR Polenská niva

Někdy ročně dochází v CHKO Poodří k rozsáhlým povrchovým rozlivům, a to především při jarním tání sněhu, kdy se setkávají vody přiváděné pravostrannými přítoky z Beskyd a Odrou a jejími levostrannými přítoky z Oderských vrchů. Další rozlivy se mohou vyskytnout v létě a také na podzim při extrémních srážkách. Voda se při povodních volně rozlévá do krajiny, kde dosahuje při kulminaci výšky kolem 0,5 m. Během několika hodin nebo dnů souvislá hladina vody mizí, krátkodobě zůstávají vodou zaplněné některé terénní sníženiny, několik týdnů až měsíců vysychají hlubší periodické tůně. Každoročně zaplavované území má rozlohu 16–20 km², tj. přibližně 1/5 až 1/4 rozlohy CHKO Poodří. Nacházejí se v něm pouze louky s množstvím rozptýlené zeleně, lužní lesy prokované síti starých říčních ramen a rybníky. Záplavy jsou zde běžným a přirozeným jevem, kterému jsou krajina i lidé dobře přizpůsobeni. Povodeň v roce 1997 připomněla, že údolní nivy jsou územím, kde dochází při rozlivu k retenci vody a přirozenému zpomalení povodňové vlny. Rozsah povodně v CHKO Poodří dosáhl 54 km². Povodňová vlna tak byla plošným rozlivem transformována a její rychlost zpomalena, přičemž množství pozdržené vody činilo necelých 90 miliónů m³. Vlivem inunda-ce došlo ke snížení kulminačního průtoku na Odře v Ostravě asi o 100 m³/s. Niva Odry tak ochraňuje před povodněmi níže ležící místa na toku, zejména město Ostravu.

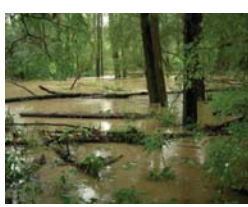
Vlevo: Řeka Odry u Kodyatky

Dole: Meandry řeky Odry v Polence

kde dochází při rozlivu k retenci vody a přirozenému zpomalení povodňové vlny. Rozsah povodně v CHKO Poodří dosáhl 54 km². Povodňová vlna tak byla plošným rozlivem transformována a její rychlost zpomalena, přičemž množství pozdržené vody činilo necelých 90 miliónů m³. Vlivem inunda-ce došlo ke snížení kulminačního průtoku na Odře v Ostravě asi o 100 m³/s. Niva Odry tak ochraňuje před povodněmi níže ležící místa na toku, zejména město Ostravu.

Ničivé povodně zasáhly v roce 2009 obce na přítocích Odry Luze a Jičince. Po opakovaných bouřkách se v úzkých údolích nahromadila voda a vytvořila povodňovou vlnu místy až tři metry vysokou. Příčiny lokálních katastrof jsou známy: narovnaná či zatrubněná koryta malých vodních toků, zastavěné, rozorané či zasypané nivy, intenzivní zemědělské hospodaření na svažitých pozemcích. Oderská niva tyto ničivé povodně následně zpomalila a převládla na neškodné rozlivy, které neohrožily další obce.

Povodně

Několikrát ročně dochází v CHKO Poodří k rozsáhlým povrchovým rozlivům, a to především při jarním tání sněhu, kdy se setkávají vody přiváděné pravostrannými přítoky z Beskyd a Odrou a jejími levostrannými přítoky z Oderských vrchů. Další rozlivy se mohou vyskytnout v létě a také na podzim při extrémních srážkách. Voda se při povodních volně rozlévá do krajiny, kde dosahuje při kulminaci výšky kolem 0,5 m. Během několika hodin nebo dnů souvislá hladina vody mizí, krátkodobě zůstávají vodou zaplněné některé terénní sníženiny, několik týdnů až měsíců vysychají hlubší periodické tůně. Každoročně zaplavované území má rozlohu 16–20 km², tj. přibližně 1/5 až 1/4 rozlohy CHKO Poodří. Nacházejí se v něm pouze louky s množstvím rozptýlené zeleně, lužní lesy prokované síti starých říčních ramen a rybníky. Záplavy jsou zde běžným a přirozeným jevem, kterému jsou krajina i lidé dobře přizpůsobeni. Povodeň v roce 1997 připomněla, že údolní nivy jsou územím, kde dochází při rozlivu k retenci vody a přirozenému zpomalení povodňové vlny. Rozsah povodně v CHKO Poodří dosáhl 54 km². Povodňová vlna tak byla plošným rozlivem transformována a její rychlost zpomalena, přičemž množství pozdržené vody činilo necelých 90 miliónů m³. Vlivem inunda-ce došlo ke snížení kulminačního průtoku na Odře v Ostravě asi o 100 m³/s. Niva Odry tak ochraňuje před povodněmi níže ležící místa na toku, zejména město Ostravu.

Ničivé povodně zasáhly v roce 2009 obce na přítocích Odry Luze a Jičince. Po opakovaných bouřkách se v úzkých údolích nahromadila voda a vytvořila povodňovou vlnu místy až tři metry vysokou. Příčiny lokálních katastrof jsou známy: narovnaná či zatrubněná koryta malých vodních toků, zastavěné, rozorané či zasypané nivy, intenzivní zemědělské hospodaření na svažitých pozemcích. Oderská niva tyto ničivé povodně následně zpomalila a převládla na neškodné rozlivy, které neohrožily další obce.

Víte, že?

Oblázky na dně Odry pocházejí z Oderských vrchů i z Beskyd. Koryto Odry se postupně posouvá na východ.

Odry i její přítoky v nivě často proudily několika koryty, některé z nich byly využity jako rybníční a mlýnské náhony, jiné zasypany.

Narovnávání a zatrubňování koryt vodních toků a urychlování odtoku vody z krajiny způsobuje spolu s bezohledným zemědělským hospodařením ničivé povodně.

Povodňovou vlnu výborně zpomalí lužní les.

Obnově přírodně blízkého vodního režimu v povodí se říká revitalizace.

Niva Odry se rychle zanášá splachy z polí a její schopnost zadržet povodně se zmenšuje.

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

Křídla už máme silná. Za chvíli poprvé vzlétnem nad naše hnízdo a pak nad celý rybník až někam za obzor.

(Foto Iva Němečková)

Diorama

Vizualizace modelu Říční břeh

Model břehu je navrhován do rohu místnosti č. 3 a podél zdi protilehlé vchodu (viz půdorys) a předpokládá i zaslepení jednoho okna. Znázorňuje charakteristické uspořádání břehu meandrující řeky s visícími kořeny i padlými kmeny stromů. Pozadí s průhledem do lužního lesa je domalováno. Model je doplněn několika příklady místní fauny (vydra, kachny, volavka, ledňáček, rákosnici, velevrub atd.).

Materiál: říční jíl, písek, oblázky, kořeny stromů, padlé kmeny, rákos atp.

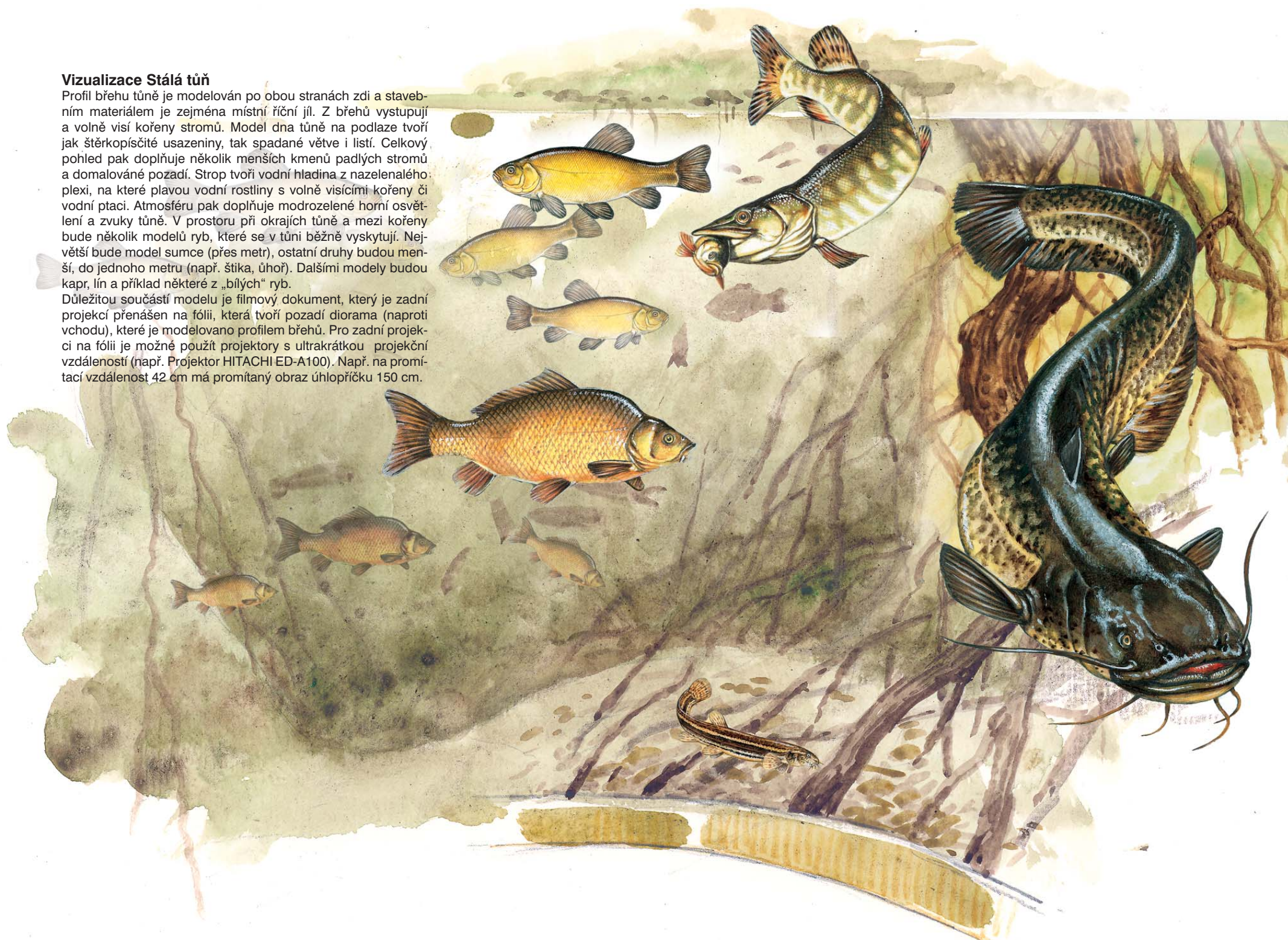
Stálé tůňě.

Slepá ramena řeky Odry postupem času dala vznik stálým tůňím, které jsou dnes spolu s tůňemi periodickými typickým krajinným prvkem pooderské nivy. Model (diorama) stálé tůňě nabízí nezvyklý pohled do jejího interiéru pod vodní hladinou a je situován do části místnosti IV (viz půdorys). Pestrý život pod vodní hladinou (ekologie tůňě) je ve skutečnosti zrakům pozorovatele zcela skryt a cílem je proto návštěvníkovi tento tajemný svět názorně představit a to nejen věrným modelem profilu tůňě, ale také dokumentárním filmem zachycujícím podvodní život, zejména typické druhy ryb: kapr obecný (*Cyprinus carpio*), lín obecný (*Tinca tinca*), karas obecný (*Carassius carassius*), piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*), sumec velký (*Silurus glanis*), štika obecná (*Esox lucius*) atp., stejně jako obojživelníky, hmyz a rostliny.

Vizualizace Stálá tůň

Profil břehu tůně je modelován po obou stranách zdi a stavebním materiálem je zejména místní říční jíl. Z břehů vystupují a volně visí kořeny stromů. Model dna tůně na podlaze tvoří jak šterkopisčité usazeniny, tak spadané větve i listí. Celkový pohled pak doplňuje několik menších kmenů padlých stromů a domalované pozadí. Strop tvoří vodní hladina z nazelenalého plexi, na které plavou vodní rostliny s volně visícími kořeny či vodní ptáci. Atmosféru pak doplňuje modrozelené horní osvětlení a zvuky tůně. V prostoru při okrajích tůně a mezi kořeny bude několik modelů ryb, které se v tůni běžně vyskytují. Největší bude model sumce (přes metr), ostatní druhy budou menší, do jednoho metru (např. štika, úhoř). Dalšími modely budou kapr, lín a příklad některé z „bílých“ ryb.

Důležitou součástí modelu je filmový dokument, který je zadní projekcí přenášen na fólii, která tvoří pozadí diorama (naproti vchodu), které je modelováno profilem břehů. Pro zadní projekci na fólii je možné použít projektory s ultrakrátkou projekční vzdáleností (např. Projektor HITACHI ED-A100). Např. na promítací vzdálenost 42 cm má promítaný obraz úhlopříčku 150 cm.

Motto: Kde si voda teče
zdravou krajinou,
povodní se nebojíme,
žijeme v pohodě

Vizualizace Zdravá krajina

Model má podobu rozevřené knihy, jejíž otáčivé listy tvoří dva pevné a jeden až dva otáčivé (střední) panely. Jednotlivým motivem modelu je vodní režim a každou stránkou knihy (kromě doby ledové) proto protéká řeka ve své geologicky aktuální podobě. Na jednotlivých panelech je zobrazen vývoj krajiny od doby ledové do současnosti.

Důležitou součástí modelu je poukaz na charakter a vztah mezi narušenou (nestabilní) krajinou a její zdravou (stabilní) podobou včetně reakce obou typů krajiny na povodňovou zátěž. Předposlední strana pak nabízí ideu bezpečné krajiny, její ideální stav jako výzvu budoucnosti.

Poslední strana by mohla být pojednána jako jednoduchý návod a inspirace, kam by děti barevnými fixy zakreslovaly své představy o podobě zdravé krajiny.

Materiál: pevné lamino-pláty o síle 15 mm s barevným potiskem na polymerní folii PVC. Povrchová úprava s matnou laminací a UV filtrem zaručujícím stálost a kvalitu barevného tisku.

Pláty jsou pevně ukotveny ke zdi (v rohu), dva volné otáčivé pláty pak středově na ocelové konstrukci. Na spodní straně jsou opatřeny kolečkem běžajícím po pevné půlkruhové podložce.

DŮM PŘÍRODY POODŘÍ

Zdeněk Tupý

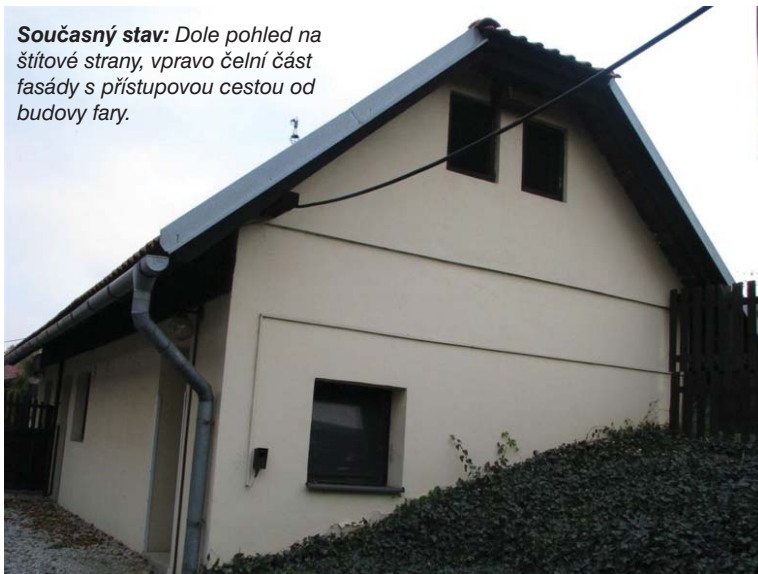
Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

Ani si nedovedete představit, jaké to je ...letím!!!
(Foto photojuza.com)

Současný stav: Pohled na budovu budoucí DPP
od severovýchdu. V pozadí je barokní budova fary.

Současný stav: Dole pohled na štítové strany, vpravo čelní část fasády s přístupovou cestou od budovy fary.

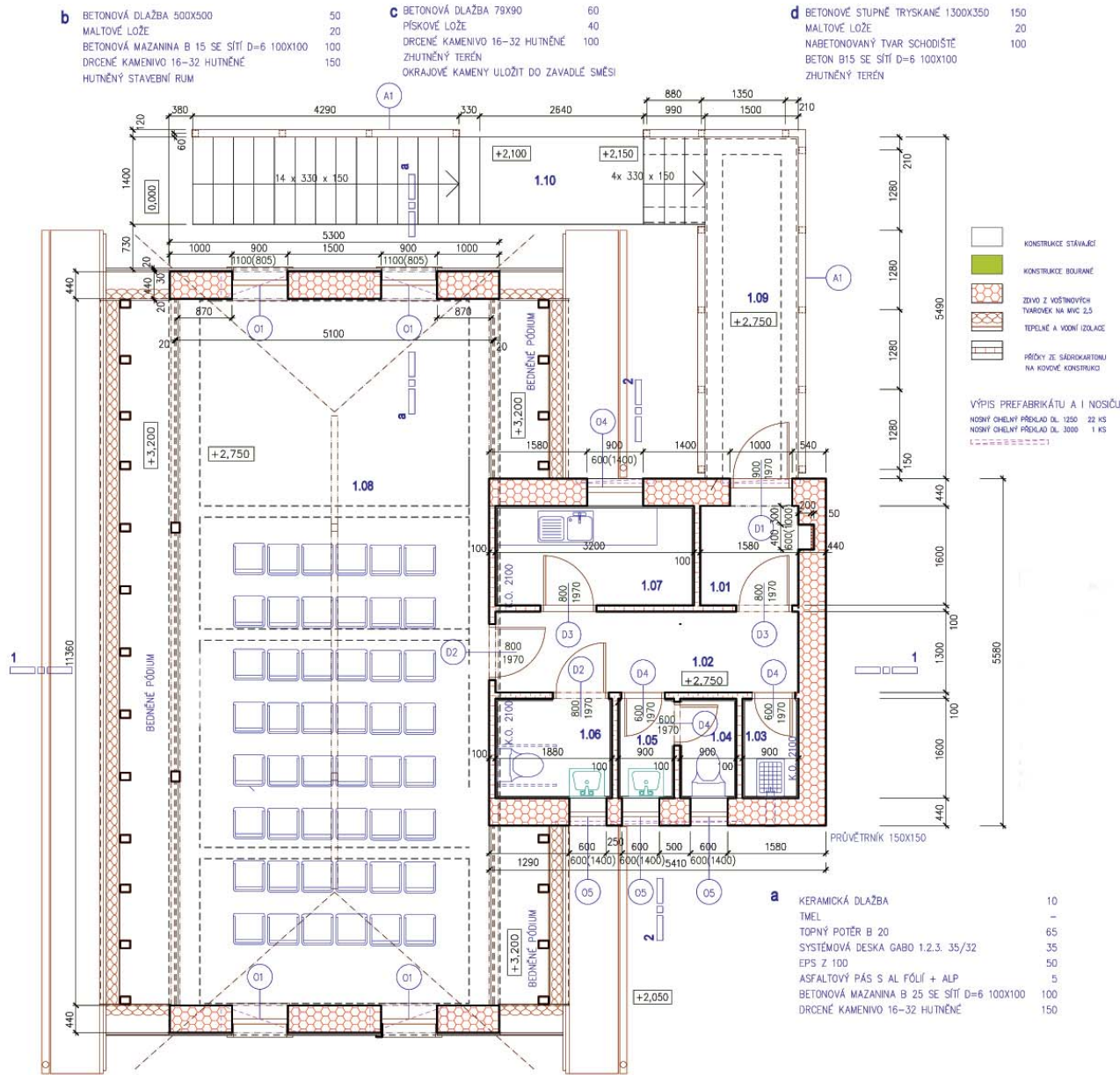
Přístavba a dostavba Domu přírody Poodří

Vybudování komplexního areálu Domu přírody Poodří reaguje také na vzrůstající poptávku veřejnosti po víceúčelovém centru ekologické výchovy, přednáškovém a výukovém sálu, prostoru, který by současně mohl sloužit jako místní komunitní centrum se zaměřením na ekologii, aniž by byla narušena funkce Záchrané stanice. Současná situace v areálu stanice již přestává zvládat nápor návštěvníků a sílí napětí mezi profesionálním zaměřením stanice a tlakem ze strany veřejnosti, zejména škol a zájmových sdružení. Situace v areálu je složitá i z hlediska topografie a citlivá také vzhledem k charakteru místa s barokní budovou bývalé fary a těsným sousedstvím s budovou kostela, tradičními dominantami Bartošovic. Proto bylo po důkladném posouzení rozhodnuto rekonstruovat (přístavba, dostavba) stávající objekt severovýchodně od budovy fary. Tato rekonstrukce nejen splňuje projektové zadání a respektuje funkci Záchrané stanice, ale dle našeho přesvědčení také respektuje citlivé estetické souvislosti místa.

Urbanistické a architektonické řešení stavby

Ke splnění prostorových požadavků investora bylo nutno přistoupit ke snesení stávajícího krovu a navrhnout nový na širším půdorysu a s větší výškou, přičemž stávající 1. n. p. včetně panelového stropu bude ponecháno beze změny. Pro zvětšení oblasti s dostatečnou podchodnou výškou byl zvolen konstrukční systém mansardy se zděnými štítovými stěnami. Horní část mansardy je po obou stranách zvalbená. Větší rozpon krovu je řešen po obou stranách pozednicemi podporovanými dřevěnými pilíři. Poněvadž celý prostor tohoto nového krovu

Půdorys 2. podlaží

Identifikační údaje

Název stavby: Dům přírody Poodří
Druh stavby: přístavba a nadstavba
Místo stavby: parcela stavební č. 8/1 k.ú. Bartošovice
Stupeň: dokumentace pro stavební povolení
Objednatel: ČSOP ZO Nový Jičín
Zhotovitel: ing.arch Zdeněk Tupý, Havlíčkova 10, Nový Jičín

Základní údaje o kapacitě stavby:

Přístavba a nadstavba: 79,45 m², stávající 1. n.p.: 48,2 m²
Zastavěná plocha: 163 m²
Obestavěný prostor: 402,4 m³
Zpevněné plochy a sadové úpravy 19,6 m²
Celková spotřeba elektřiny: instalovaný výkon 16 kW, nyní 10 kW
Vytápění je navrženo tepelným čerpadlem typu vzduch-voda
Splaskové vody: 4,5 m³/den
Dešťové vody: 9 l/s

Podrobné údaje: viz příloha (průvodní zpráva)

LEGENDA MÍSTNOSTÍ

Č.M.	MÍSTNOST	PLOCHA M2	S.V. MAX MM	POVRCHOVÁ ÚPRAVA		
				PODLAHA	SOKL	OBKLAD
1.01	ZÁDVEŘÍ	2,80	2260	KERAMICKÁ	a	KERAMICKÝ x
1.02	CHODBA	6,35	2260	KERAMICKÁ	a	KERAMICKÝ x
1.03	ÚKLID	1,45	2260	KERAMICKÁ	a	- K.O. 2100
1.04	WC MUŽI	1,45	2260	KERAMICKÁ	a	- K.O. 2100
1.05	PŘEDSÍŇ MUŽI	1,45	2260	KERAMICKÁ	a	- K.O. 2100
1.06	WC ŽENY + ZTP	3,00	2260	KERAMICKÁ	a	- K.O. 2100
1.07	ČAJOVÁ KUCHYŇKA	5,10	2260	KERAMICKÁ	a	KERAMICKÝ K.O. 2100
1.08	VÍCEÚČELOVÝ SÁL	57,85	3330	KERAMICKÁ	a	KERAMICKÝ -
1.09	TERASA	8,25	-	BET. DLAŽBA	b	- -
1.10	VENKOVNÍ SCHODIŠTĚ MEZIPODESTA STUPNĚ	10,75 3,45 7,30	-	BET. DLAŽBA BET. STUPNĚ	c d	- -

INVESTOR: ČSOP ZO NOVÝ JIČÍN, PALACKÉHO 74

PROJEKTANT: ING. ARCH. ZDENĚK TUPÝ, HAVLÍČKOVA 10, NOVÝ JIČÍN

ZÁCHRANNÁ STANICE A CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY
BARTOŠOVICE P.Č. 8/1

DŮM PŘÍRODY POODŘÍ - PŘÍSTAVBA A NADSTAVBA

STUPEŇ: DSP

DATUM: ČERVENEC 2010

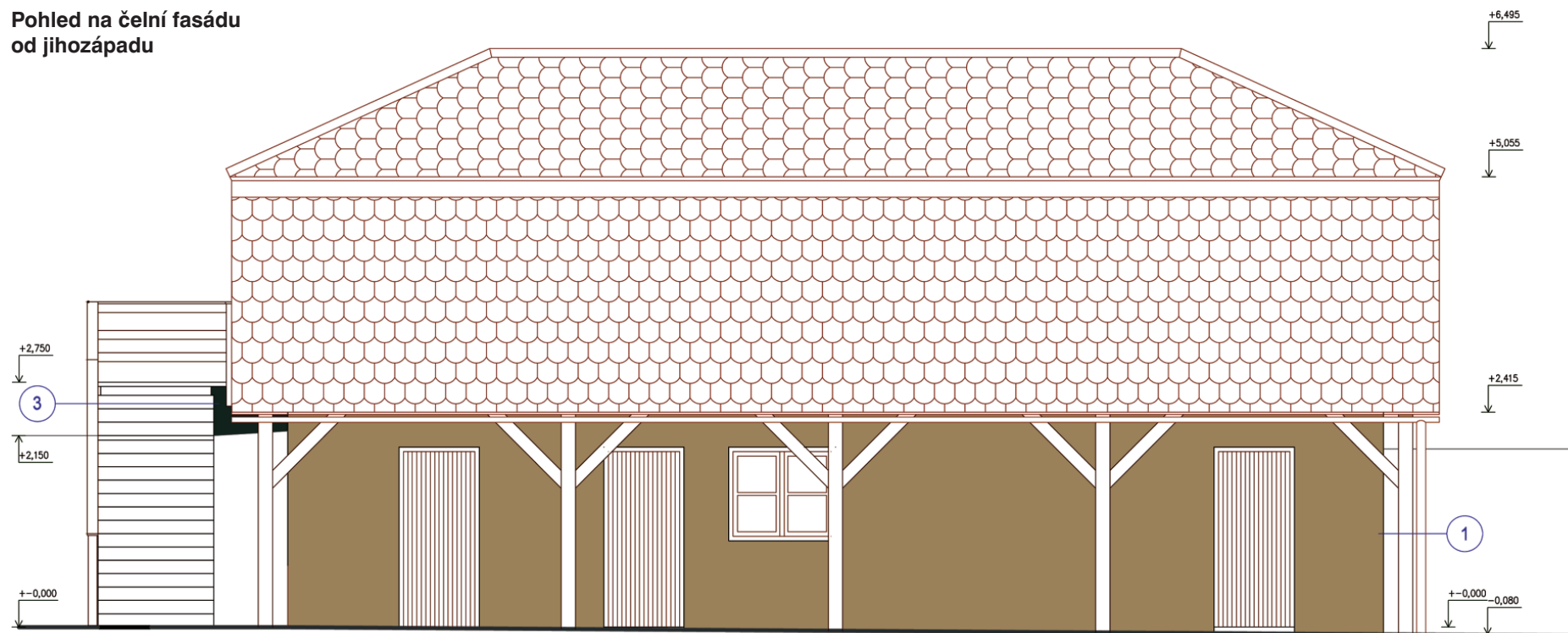
VÝKRES Č. 4

VÝTIŠK

VÝKRES: 2. N.P.

MĚŘÍTKO: 1:80

**Pohled na čelní fasádu
od jihozápadu**

- 1 STÁVAJÍCÍ OMÍTKA PŘESTUKOVAT, OPRAVA Z 30%, BARVA SILIKÁTOVÁ ODSTÍN 9292 DLE PALETY KEIM
- 2 OMÍTKA VÁPENNÁ ŠTUKOVÁ DVOUVRSTVÁ, DŘEVEM HLAZENÁ BARVA SILIKÁTOVÁ ODSTÍN 9292 DLE PALETY KEIM
- 3 MOZAIKOVÁ OMÍTKA MELÍR ZELENÁ, BÍLÁ, HNĚDÁ, 101 DLE PALETY MAMUT VIDITELNÉ DŘEVĚNÉ PRVKY LAZURA VENKOVNÍ SILNOVRSTVÁ, ODSTÍN OŘECH

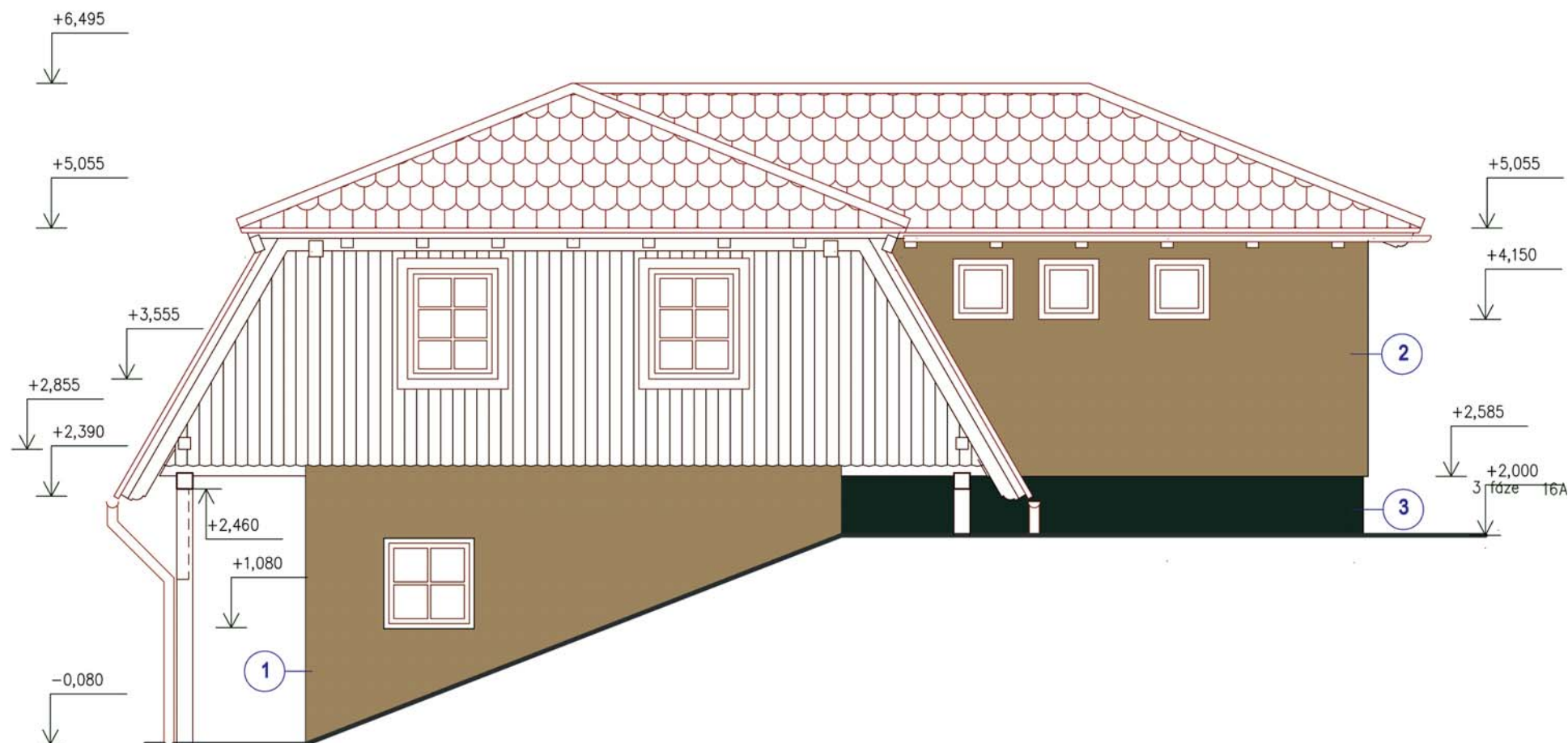
 architekt tupý	INVESTOR: ČSOP ZO NOVÝ JIČÍN, PALACKÉHO 74		STUPEŇ: DS		
	PROJEKTANT: ING. ARCH. ZDENĚK TUPÝ, HAVLÍČKOVA 10, NOVÝ JIČÍN		DATUM: ČERVENEC 2010		
	ZÁCHRANNÁ STANICE A CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY BARTOŠOVICE P.Č. 8/1		VÝKRES Č.	VÝTISK	
	DŮM PŘÍRODY POODŘÍ - PŘÍSTAVBA A NADSTAVBA		8		
VÝKRES:		POHLED JIHOZÁPADNÍ		MĚŘITKO:	1:

zaujme víceúčelový přednáškový sál, je k severovýchodnímu spádu mansardy, v jeho příčné ose, navržena přístavba, která umožní zde umístit nutné doprovodné funkce Domu přírody jako je zádveří, kuchyňka, chodba a hygienické vybavení. Tato přístavba je zděná a krytá nízkým krovem s valbou, která navazuje a svými parametry odpovídá tvaru hlavní mansardové střechy. Přístup do podkroví a přístavby, tedy v podstatě 2. n. p. je navržen venkovním schodištěm, situovaným podél severozápadní štítové zdi. Schodiště, podél něhož bude zbudována nosná konstrukce šikmé plošiny pro ZTP ústí na terasu, odkud

je přístupno zádveří a navazující chodba na úrovni 2. podlaží. Architektonický návrh hmoty a fasád objektu vycházel z již zmíněných stísněných poměrů staveniště, charakteru a materiálu okolní zástavby. Přízemí stávající budovy zůstane tedy beze změn. Stavbě bude dominovat mansardová střecha s polovalbami ve své horní části, podpíraná na svých okapových stranách dřevěnými pilíři. Zděné štítové stěny, prolomené vždy dvojicí osově situovaných oken s prkennými šambránami se zabeďní. Přístavba posazená na horní hranu svahu vybíhá v příčné ose střechy na ni naváže zvalbeným tvarem své střechy. Je koncipovaná svým ob-

jemem a pozicí v podstatě jako velký vikýř. Zdi jsou prolomeny dveřmi a okenními otvory dle dispozičního řešení. Interiér sálu je navržen jako otevřený podkroví s viditelnými nosnými prvky krovu. Jako střešní krytina byla zvolena pálená keramická taška s profilem vlny, odpovídající sousední střeše bývalé fary. Plocha přístupové terasy je nad terémem nesena betonovými základy, výškově navazujícími na sokl přístavby. Lemována je zábradlím z dřevěných hranolků.

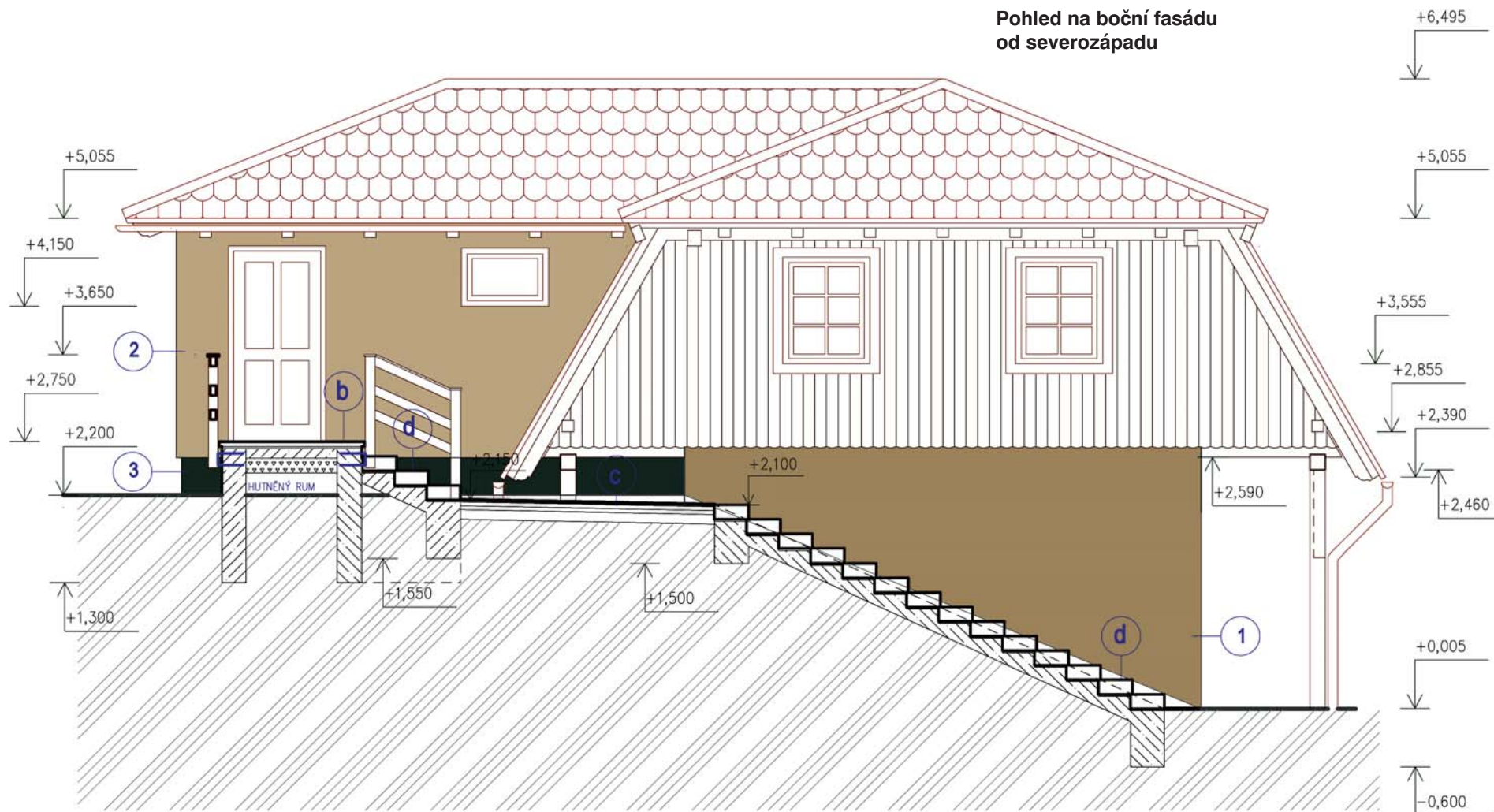
Pohled na boční fasádu
od jihovýchodu

- 1 STÁVAJÍCÍ OMÍTKA PŘEŠTUKOVAT, OPRAVA Z 30%, BARVA SILIKÁTOVÁ ODSTÍN 9292 DLE PALETY KEIM
- 2 OMÍTKA VÁPENNÁ ŠTUKOVÁ DVOUVRSTVÁ, DŘEVEM HLAZENÁ BARVA SILIKÁTOVÁ ODSTÍN 9292 DLE PALETY KEIM
- 3 MOZAIKOVÁ OMÍTKA MELÍR ZELENÁ, BÍLÁ, HNĚDÁ, 101 DLE PALETY MAMUT VIDITELNÉ DŘEVĚNÉ PRVKY LAZURA VENKOVNÍ SILNOVRSTVÁ, ODSTÍN OŘECH

 architekt tupý	INVESTOR: ČSOP ZO NOVÝ JIČÍN, PALACKÉHO 74		STUPĚŇ: DSP	
	PROJEKTANT: ING. ARCH. ZDENĚK TUPÝ, HAVLÍČKOVA 10, NOVÝ JIČÍN		DATUM: ČERVENEC 2010	
	ZÁCHRANNÁ STANICE A CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY BARTOŠOVICE P.Č. 8/1		VÝKRES Č.	VÝTISK
	DŮM PŘÍRODY POODŘÍ - PŘÍSTAVBA A NADSTAVBA		11	
VÝKRES:	POHED JIHOVÝCHODNÍ		MĚŘÍTKO:	1:50

Pohled na boční fasádu
od severozápadu

- 1 STÁVAJÍCÍ OMÍTKA PŘEŠTUKOVAT, OPRAVA Z 30%, BARVA SILIKÁTOVÁ ODSŤÍN 9292 DLE PALETY KEIM
- 2 OMÍTKA VÁPENNÁ ŠTUKOVÁ DVOUVRSTVÁ, DŘEVEM HLAZENÁ BARVA SILIKÁTOVÁ ODSŤÍN 9292 DLE PALETY KEIM
- 3 MOZAIKOVÁ OMÍTKA MELÍR ZELENÁ, BÍLÁ, HNĚDÁ, 101 DLE PALETY MAMUT VIDITELNÉ DŘEVĚNÉ PRVKY LAZURA VENKOVNÍ SILNOVRSTVÁ, ODSŤÍN OŘECH

INVESTOR: ČSOP ZO NOVÝ JIČÍN, PALACKÉHO 74
 PROJEKTANT: ING. ARCH. ZDENĚK TUPÝ, HAVLÍČKOVA 10, NOVÝ JIČÍN
 ZÁCHRANNÁ STANICE A CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY
 BARTOŠOVICE P.Č. 8/1
DŮM PŘÍRODY POODŘÍ - PŘÍSTAVBA A NADSTAVBA

STUPEŇ: DSP
 DATUM: ČERVENEC 2010
 VÝKRES Č. 10
 VÝTISK

VÝKRES: POHLED SEVEROZÁPADNÍ

MĚŘÍTKO: 1:50

ROZPOČET

Rozpočet:

Celkové náklady 11 299 981,-

(podrobný rozpočet viz příloha)

I. ZAHRADA- VENKOVNÍ EXPOZIČNÍ ČÁST DPP

CELKOVÉ NÁKLADY 1 693 481,-

Venkovní expozice 1 125 640,-

Zpevněné plochy venkovní expozice 150 000,-

Altán 170 689,-

Oprava plotu, vstup do DPP 247 152,-

II. INTERIÉR (EXPOZICE)

CELKOVÉ NÁKLADY 5 864 640,-

IT tabule a příslušenství 367 000,-
Úhlopříčka 198 cm

(Operační systém multilicence pro neziskové organizace je účtován zvlášť. Software k tabulím je součástí dodávky tabulí).

a) 4x souprava Interaktivní tabule

DB 578, projektor 3M SCP 716,

držák s ozvučením 40W 192 000,-

b) Plazmový monitor v recepci 26 000,-

Úhlopříčka 106 cm

c) Plátno pro zadní projekci 20 000,-

d) Projektor s ultrakrátkou

projekční vzdáleností 45.000,-

f) 2x Vizualizér ActiView 34 000,-

Hlasovací zařízení 50 000,-

Další hardware 429 000,-

8x PC - (propojené do datové sítě) 160 000,-

Bezpečnostní kamerový systém 145 000,-

Server 90 000,-

Datové úložiště 12 000,-

UPC 12 000,-

Registrační pokladna 10 000,-

Software pro IT 854 420,-

Základní software 354 420,-

Filmy a další programy pro IT tabule 500 000,-

10 x naučné tabule 192.000,-

(Výška 200 cm, barevná polymerická samolepka, matné lamino, UV filtr, vyšší lepicí vrstva)

a) Výroba panelů (tisk, materiál, polep,

podklad, adjustace) 77.000,-

b) Design tabulí, ilustrace 80.000,-

c) Texty na panely, interpretace 35.000,-

Recepce 260 000,-

Recepční stůl, kontejner

(výroba, materiál) 95.000,-

Zázení recepce (výroba, materiál) 60.000,-

Prosklené skříně

(Chodba: na tiskoviny atp.) 70.000,-

Doprava, montáž 25.000,-

Registrační pokladna

(přípojitelná k PC + zásuvka na hotovost) 10 500,-

Dioramata (modely prostředí) 640 000,-

a) Model Lužní les (materiál, výroba) 60.000,-

b) Model Říční břeh (materiál, výroba) 70.000,-

c) Model Zdravá krajina (materiál, výroba) ... 120.000,-

d) Říční tůň (materiál, výroba,

dělicí přepážka od kanceláře) 200.000,-

e) Výtvarný návrh (všechny modely) 100.000,-

f) Malba pozadí (Lužní les, Říční břeh,

Tůň, Zdravá krajina) 90.000,-

Preparáty 70.000,-

a) Srnec (preparát velkého savce) 15 000,-
b) Jezevec 10 000,-
c) 5x pěvci 3 500,-
d) 3x šplhavci 4 500,-
e) 4x kachny 6 000,-
f) 8x další preparáty dle nabídky 16.000,-
g) 3x ryby 15 000,-

Umělé makropreparáty 200.000,-
(15X hmyz / 10X Rostlina na hladinu tůně)

Skleněné hranoly 60.000,-

Osvětlení 180.000,-
(materiál, práce)

Úprava vstupních dveří 70.000,-

**Úprava interiéru
zasedací místnosti v 1. patře 40.000,-**
(dveře a zárubeň, zastínění oken, věšáky)

Dovybavení zasedací místnosti 101 100,-

Zpracování PD 190 000,-

Stavební úpravy objektu 2 211 120,-

**III. VÍCEÚČELOVÝ PŘEDNÁŠKOVÝ SÁL DPP
CELKOVÉ NÁKLADY 3 741 360,-**

Přístavba a nadstavba 3 741 360,-